

หนังสืออ่านละครพูด

เรื่อง “เสียดสีละ”

ของ

ศรีอยุธยา

หนังสืออ่านละครพูด
เรื่อง “ เลี้ยลละ ”

ของ

ศรีอยุธยา

พิมพ์ครั้งที่สาม ๓,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๔๙๘

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๕.๐๐ บาท

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองบางลำพู น พระนคร

ทวณะคร

พระยาวิเศษวรรวิสัย.

นายพันโท พระรามพลภักดิ์, ผู้บังคับการกรมทหารบกที่ ๓๒.

นายพันตรี หลวงศุภศิโรตม์, เสนาธิการกองพลทหารบกที่ ๑๒.

นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน.

นายร้อยตรี จิต ใจกาจ.

นายร้อยตรี แสง เวศบุตร.

นายดาบ เทียบ เทพโยธิน.

นายสิบโท แฉ่ง.

พลทหาร จำ.

นายสิบตรี.

ทหารยาม.

ผู้สับข้าวลี้ยง.

กรมทหารบกที่ ๓๒.

นายพันโท พระบริหารพลนิกร, ผู้บังคับการโรงพยาบาลใหญ่ที่ ๑ ในยุทธรภูมิ.

นายร้อยเอก ขุนย้ายัดพิยาธิ, ผู้บังคับกองพยาบาลสนาม.

คุณหญิงวิเศษวรรวิสัย.

นางสาวศรี วรรวิสัย, บุตรีพระยาวิเศษวรรวิสัย.

นางสาวจันทน์ ใจกาจ, พี่สาวนายร้อยตรี จิต ใจกาจ.

นางกุลหลาย สุนทรภณท์, หม้อย่าย พี่สาวนายร้อยโท เทพ เทพโยธิน.

นอกจากนี้พลทหารกรมทหารบกที่ ๓๒, ก็พลพยาบาล.

ลำดับองค์

องค์ที่ ๑ — ส่วนในบ้านพระยาวิเศษวรวิสัย.

องค์ที่ ๒ — ห้องรับแขกในสโมสรนายทหารกรมทหารบกที่ ๒๒.

องค์ที่ ๓ — สนามเพลาะแนวทกรมทหารบกที่ ๒๒ รัชยา.

องค์ที่ ๔ — ส่วนในบริเวณโรงพยาบาลใหญ่ที่ ๑, ในพุทธภูมิ.

องกิต ๑

ฉาก : ส่วนในบริเวณบ้านพระยาวิเศษวรวิสัย, กรุงเทพฯ ฯ

[เป็นเวลากลางวัน, สมมติว่ามั่งงานในบ้าน, เพราะฉะนั้น

มีประทิปป์ระดับตามต้นไม้, ฯลฯ มีโต๊ะเล็ก ๆ และเก้าอี้ตั้งเป็น

ทย่อม ๆ, บังพุ่มไม้บ้าง, อยู่แจ่ม ๆ บ้าง. ได้ยินเสียงเครื่องสายฝรั่ง

เล่นอยู่ไกล ๆ เป็นครั้งคราว, แต่เสียงต้องไม่ให้กลบเสียงละครพูดบน

เวที.]

(พอ ม่าน เปิด แล้ว, พระยาวิเศษวรวิสัย กับ นาง กุ ทลอบ

สุนทรภรณ์เดินออกมาด้วยกันทางซ้าย.)

นางสุนทรภรณ์.

เจ้าคุณคะ, ที่ฉันขอรับประทานโทษเถอะ, ที่ฉันอยากทราบอะไร
สักอย่างหนึ่ง; เจ้าคุณจะโปรดตอบได้หรือไม่ได้?

พระยาวิเศษ.

ถ้าขอความที่หล่อนอยากทราบนั้นเป็นขอที่ฉันควรจะตอบได้ ฉันก็จะ
ตอบให้เขินทพอใจ, แต่ถ้าเป็นขอที่เนื่องด้วยราชการละก็ — เออ —

นางสุนทรภานท์.

(ตัวเรา.) แหม ! เจ้าคุณนี่ช่างระวังตัวจริง ๆ. กลัวทีฉันจะ
เป็นจารสตรีระนันทหรือคะ ?

พระยาวิเศษ.

ไม่ใช่เช่นนั้น, แต่ว่า—นั่นแหละแม่กุกหลาย, ในเวลานี้^{นี้}ออกจะ^{นี้}เป็น
เวลาล้อแหลมอยู่น้อย, และเราทุก ๆ คนควรระวังให้มาก

นางสุนทรภานท์.

ขอทีฉันจะถามเจ้าคุณไม่เกี่ยวแก่ราชการงานเมืองเลยละคะ.

พระยาวิเศษ.

ถ้าเช่นนั้น ก็ถามไปสิคะ.

นางสุนทรภานท์.

ทีฉันอยากจะถามว่า เจ้าคุณได้สังเกตเห็นแล้วหรือยัง ว่าแม่ศรี
ลูกสาวขอรักของเจ้าคุณนี่ เขาชอบกับพระรามพลภิตรมาก ?

พระยาวิเศษ.

อ้อ, ฉันได้สังเกตเห็นแล้ว, และฉันชอบออกแก่หล่อนโดยทวงว่า
ฉันพอใจมาก, เพราะฉันได้ชอบพอกันเคยกับพระรามมาตงยัสบายแล้ว.

นางสุนทรภาคณ์.

ถ้าเช่นนั้น เจ้าคุณคงจะได้ทราบอยู่แล้วละสิเจ้าคะ ว่าพระรามนั้น
เช่นสมความดีความชอบอย่างไรบ้าง ?

พระยาวิเศษ.

ฉันตระหนักว่าฉันทราบความดีของพระรามโดยเจเนใจทีเดียว, และ
ฉันบอกไต่สืบ ๆ ว่า ถ้าฉันจะต้องเลือกหาภริยาใหม่อีกคนหนึ่ง ฉันก็จะหา
อย่างพระรามนั่นแหละ. ส่วนความดีของเขานะหรือ ? ถ้าเขามี ฉันก็ไม่รู้
เท่ามัน.

นางสุนทรภาคณ์.

เจ้าคุณได้เคยทราบหรือเปล่า ว่าเขาเคยมีเมียแล้วหรือยัง ?

พระยาวิเศษ.

ฉันไม่เคยได้ยินว่าเขามี; แต่ตงหากว่าเขาจะมี ฉันก็ไม่เห็น
ขัดขวางอะไรในการที่ฉันจะชอบกับเขา, เพราะการที่เขามีเมีย คงไม่ทำ
ให้เขาเป็นคนดีน้อยลงเป็นแน่ละ.

นางสุนทรภาคณ์.

ก็ถูกละเจ้าคะ — สำหรับผีเขนมตรัสหาย; แต่สำหรับผี—เฮอ

—ที่จะทองแต่งงานกับเขา, การที่เขามีเมียแล้วหรือยัง คือดอกจะเป็นของ

สำคัญมากอยู่นะเจ้าคะ

พระยาวิเศษ.

ก็น่าจะเป็นจริงอย่างหล่อนว่า; แต่— (หัวเราะ.) ฉะนั้นไม่เคย
 หนักถึงคุณพระรามในหน้าทออย่างเช่นทหล่อนกล่าวมันเลย.

นางสุนทรภาคณฑ์.

เจ้าคุณควรต้องกิดคิดย่างจะกิดกรรมงเจ้าคะ ?

พระยาวิเศษ.

เอะ ! ทำไม ? ก็ฉันก็เป็นผู้ชาย—และถึงแม่ฉันจะเป็นผู้หญิง
 อายุของฉันก็มากเกินที่จะหวังว่า พระรามจะปรารภงานแต่งงานกับฉัน.

นางสุนทรภาคณฑ์.

แต่เจ้าคุณมีลูกสาวไม่ใช่หรือคะ ?

พระยาวิเศษ.

ฉันมีลูกสาวจริง ไฉนจะอย่างไรล่ะจะ ?

นางสุนทรภาคณฑ์.

ถ้าเมื่อแม่ศรีเกิดรักใคร่กันขึ้นกับพระรามละก็ เจ้าคุณจะว่าอะไร ?

พระยาวิเศษ.

ฉันจะมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง !

นางสุนทรภานท์.

ก็คุณหญิงล่ะเจ้าคะ ?

พระยาวิเศษ.

ฉันเชื่อว่าแม่มาคงจะพอใจเหมือนกัน.

นางสุนทรภานท์.

อะไร เจ้าคุณจะพอใจให้ลูกสาวมีผัวแก่เทียวหรือเจ้าคะ ?

พระยาวิเศษ.

การมีผัวแก่หรือหนุ่ม ฉันเห็นสำคัญอยู่ที่ตัวผัวเอง. ถ้าเขารักแล้ว ถึงจะแก่ก็เท่ากับหนุ่ม, ถ้าเขาไม่รักแล้ว ถึงจะหนุ่มก็เท่ากับแก่.

นางสุนทรภานท์.

ถึงแก่กว่ากันดั่งขยสขย ก็ยังไม่เห็นไรหรือเจ้าคะ ?

พระยาวิเศษ.

ฉันเข้าใจว่าเช่นนั้น; แต่อนที่จริงหล่อนควรจะตอบโต้ดีกว่าฉัน, เพราะหล่อนเป็นผัวหญิง ควรจะรู้ใจผัวหญิงดีกว่าฉัน.

นางสุนทรภานท์.

คิดนรู้แน่นอนอย่างหนึ่ง, คือว่าผู้ชายนี้ ยิ่งแก่ยิ่งชอบหาเมียสาว.

พระยาวิเศษ.

(หัวเราะ.) ฉันก็ไม่เคยเห็นเขาในซอฉัน, และถ้าชายอายุมาก ๆ ากหญิงสาวรักได้ ก็เป็นเคราะห์ดีอย่างขงอนหนึ่ง

นางสุนทรภาด์.

พกกนทรง ๆ, ถ้าเจ้าคุณได้พระรามเป็นลูกเขย เจ้าคุณจะพอใจ
มากคะนนหรือ ?

พระยาวิเศษ.

หล่อนถามทรง ๆ ฉันก็ขอตอบทรง ๆ ย่าง ว่าทั้งฉันและแม่มาจะพอ
ใจมาก.

นางสุนทรภาด์.

ที่จริงเจ้าคุณก็ควรนงพอใจ, เพราะเขาเป็นคนบริบูรณ์ด้วย.

พระยาวิเศษ.

ก็จริงอยู่ในซอฉัน, เพราะเป็นธรรมาพมแม่ทรกลก ก็ต้องอยาก

ให้ได้แต่งงานกับพี่จะสามารถเลี้ยงลูกได้โดยไมผลเคอง; แต่ในส่วน

พระราม, ดั่งแม่เขาจะไม่มทางไต่อย่างอนนอกจากเงินเดือนในตำแหน่ง

ราชการ ฉันก็ยังคงเต็มใจยกลูกสาวให้อยู่ฉันเอง.

นางสุนทรภาด์.

ถ้าเจ้าคุณพอใจเช่นนั้นแล้ว ก็เป็นการดีนะสิเจ้าคะ.

พระยาวิเศษ.

ฉันพอใจอยู่แล้ว.—เชิญหล่อนไปทางสนามหน้าเรือนเถิดจ้ะ.

นางสุนทรภาด์.

ถ้าเจ้าคุณมีธระ ก็เชิญก่อนเถอะเจ้าคะ. ที่ฉันจะพบพดกยพอเทพ

สักครู่หนึ่ง; ที่ฉันเห็นเขาเดินมาโน้นแล้ว;

พระยาวิเศษ.

ถ้ากระนั้นคนลาก่อน.

(คำนำนางสุนทรภาคณท์แล้วเข้าโรง

ทางซ้าย.)

นางสุนทรภาคณท์.

(ร้องเรียกไปทางขวา.) พ่อเทพ ! พ่อเทพ !

เทพ.

(ขานในโรง.) ขอรับ !

นางสุนทรภาคณท์.

มานเถวเถอะ. มีธุระจะพูดอะไรสักหน่อย.

(นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน ออกทางขวา)

เทพ.

ธุระอะไรกันขอรับ ?

นางสุนทรภาคณท์.

ขอยืมให้พทวเถอะ.

เทพ.

พทวไว้ ! นเวยกมาขอยืมหรเท่านนแผละหรือ ? บุหฺรเขาเลียงม

ถมไป, จะเคินไปหยมเอาเองหน้อยไมได้. (ควักซองบุหฺรเป็ดส่งให้

นางสุนทรภาคณท์.)

นางสุนทรภาคณท์.

(ทียบบุทร่พลงพดพลง.)

ไม่ใช่เรียกมาขอบุทร่เท่านั้น

คอกนำ.—อ้าวไหนซึกไฟละ ? (เตรียมจุดบุทร่.)

เทพ.

(ควักซึกไฟ.)

ยุ่งพิลึก !

(ซึกไฟจุดบุทร่.)

ผมกำลังจะไป

เที่ยวหาแม่ครัวอยู่เที่ยว.

นางสุนทรภาคณท์.

จะไปตึกสอยห้อยตามเขาทำไมพ่อเทพ ?

เทพ.

พุทโธ ! ถ้ามได้ ! ก็เพราะผมรักเขาน่ะสิ.

นางสุนทรภาคณท์.

ก็แล้วเขารักตัวหรือเปล่านั้น ?

เทพ.

ขอถนนผมยังไม่แน่ใจ, แต่ผมหวังว่าคงจะไต่ทราบในคืนวันน. คุณพ

ก็ทราบอยู่แล้วว่าหม่นออกจะมีชาวโลกกันหนาหนชนทุกทว่า จะมีสงครามชน
ในเร็ว ๆ น.

นางสุนทรภาคณท์.

แล้วกอย่างไรละ ?

เทพ.

ผมก็อยากจะได้รู้เสียก่อนที่จะต้องไปสงครามนะสิ ว่าผมจะมท
หวังโตอย่างหรือไม่.

นางสุนทรภาคณท์.

พ่อเทพ ! พลังสารน้องจริงจังเทียว.

เทพ.

เฮ้ ! นึกคุณพ่อกับคุณแม่อย่างไร ? คุณแม่ไปรู้ความในอะไรมาหรือ ?
ทำไมไม่ตอบล่ะ ? คุณสิ, จะมาแก้ความนิ่งไว้เสียทำไมล่ะ ? ขอกผม
หน่อยสิ.

นางสุนทรภาคณท์.

พ่อกับคุณแม่ไม่เหมาะ, เพราะคนเดินผ่านไปมาร่ำไป, ไปหาท
รโหรูฐานกว่านีกกว่า, จะได้พ่อกันได้สะดวก.

เทพ.

ไปสี่ขอรบ. ไปทางน้เออะ, ที่ในเรือนคนไม่ลยค. (พากันเข้า
โรงทางขวา.)

(นายพันโท พระรามพลภักทร กับนางสาวศรี วรวิสัย เดิน
ออกมาด้วยกันจากทางซ้าย.)

พระราม.

หล่อนต้องการ จะไปแห่งใดโดยจำเพาะหรือเปล่า ?

ศรี.

เปล่าคะ, เช่นแต่อยากออกมาให้พ้นทนคนแน่นเสียหน่อยเท่านั้น.

พระราม.

ถ้ากระนั้น นางคุยกันทนสักครู่จะดีกว่าหรือไม่ ?

ศรี.

คะ.

พระราม.

(ยกเกาออกมาตั้งให้ศรีพลงพุดพลง.)

จะนั่งทรงนหรือจะ ?

ศรีไหวแล้วนั่งเกาอยู่ที่ขกมาให้.)

เจ้าคุณวิเศษออกจะช่างทำส่วนทอยู่.

ศรี.

คุณพระไม่ต้องทำไซ้สอตอกคะ.

พระราม.

ฉันไม่ไต่ไซ้สอตอะไรเลย.

ศรี.

คุณพระนึกว่าฉันไม่ทราบหรือ ว่าคุณพระได้มาช่วยฉันพอทำส่วน
นเอง ?

พระราม.

จะเรียกว่าฉันมาช่วยทำส่วนอย่างไร, เมื่อความจริงเช่นแต่เพียง
ช่วยเขียนแผนผังให้หน่อยเดี๋ยวเท่านั้น.

ศรี.

คุณพระละก็ พุคถ่อมตัวเช่นนี้เสมอ.

พระราม.

และหล่อนก็คอยแต่จะหนุมนให้ฉันตนตัวเกินไปอยู่เสมอ.

ศรี.

พุทโธ ! คิดนั้นหนุมนคุณพระอย่างไรน่ะเทียว ?

พระราม.

ก็ฉันกระตีกตัวทำอะไรน่ะหน้อย คหหล่อนก็คอยแต่จะมว่าคไปเสีย
ทุกสิ่งทุกอย่าง.

ศรี.

ก็จริง ๆ จะไม่ให้คิดนว่าคอย่างไรได้ ? ต้องขอให้คุณพระเข้าใจว่า
คิดนเป็นคนทีพุดอะไรทีพุดตรง ๆ, ไซ้เล่ห์เลกลกับเขาไม่เป็นเลย, เพราะ
ฉะนั้น การทีคิดนชมคุณพระว่าค ก็แปลว่าคิดนเห็นคจริง ๆ.

พระราม.

ก็เก่ง ! แต่การทีหล่อนพุดกย่องฉันทีตรง ๆ เช่นนี้ เห็นจะเป็น
เพราะเห็นว่าฉันแก่แล้วละกระมัง ?

ศรี.

ทำไมคะ ?

พระราม.

กับคนหนุ่ม ๆ หล่อน จะพุด เช่น นี้ อาจจะทำให้เขาเข้าใจผิดไปได้.

ศรี.

เข้าใจผิดอย่างไร ?

พระราม.

เข้าใจผิด คิดเห็นไปว่า หล่อน มีความเมตตา ต่อตัวเขา โดยจำเพาะ,
เพราะเป็นธรรมชาติชายหนุ่ม ต้องคอยแตรแวงอยู่ เสมอว่าหญิงสาวพวกนี้ ๆ
กับตัว ต้องแปลว่าเขาชอบ.

ศรี.

(หัวเราะ.) ดิฉันจะต้องจำไว้, แล้วกระวังตัวไม่ชมชายหนุ่ม
ต่อหน้า. แต่ดิฉันขอดถามสักหน่อยว่า ตัวคุณพระเองนี้เรียกว่าเป็นคนแก่
หรือ ?

พระราม.

ฉันก็แก่กว่าหล่อนเสียก่ายนะแหละ.

ศรี.

แปลว่าคุณพระเห็นดิฉันเช่นเต็กทาร์กระนั้นหรือคะ ?

พระราม.

ฉันก็เหมือนคนอื่น ๆ ทั่วไป, ว่าหล่อนเป็นหญิงสาวที่สวยที่สุด, ที่
สุด, น่า—เออ—น่าชมที่สุดในกรุงสยาม.

ศรี.

คุณพระช่างไปเรียนพดมาจากไหนหนอ ? ดิฉันหมายว่าวิสัยทหาร
พดอะไรต้องพดจริง ๆ ตรง ๆ ทั้งนั้น.

พระราม.

ฉันก็พทอย่างททวแล้ว.
ของฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
โดยมาก.
เลยหรือ ?

ฉันพทจริง ๆ ทรง ๆ ตามความเห็น
ไม่มีใครเคยบอกหล่อนอย่างทฉฉฉฉฉฉ
?

ศรี.

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ให้โอกาสให้ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

พระราม.

เอะ ? ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
หรืออย่างทหล่อนจะให้อภัยแก่ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ศรี.

เขาอกแล้ว ! ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เพราะแก่กับเด็กจะพทกันอย่าง
ไรได้ ?

พระราม.

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ศรี.

เป็นอะไรคะ ?

พระราม.

เป็นนางสาวศรีอยู่ใต้.

พวกหนุ่ม ๆ มัวไปเหลวไหลกันเสียที่ไหน

หมก ?

ศรี.

ดิฉันจะทราบบ้างไรใต้, แต่ถ้าจะให้เฝ้าเห็นจะต้องเฝ้าว่า คองพากันมัวหัดเต้นรำ, หรือตเต้นรำ, หรือทภาพยนต์, หรือเที่ยวกรอผู้หญิงที่เปลือยง่าย ๆ และพาไปกินข้าวต้มราชวงศ์ด้วยกันง่าย ๆ.

พระราม.

(หัวเราะ.)

ตอขแง่มาก.

แต่อย่างที่ระเห็นเพราะหล่อนไม่ให้

โอกาสแก่เขาข้างกระมัง.

ศรี.

ดิฉันเป็นคนที่ไม่ใครยอมให้ผู้ชายหนุ่ม ๆ ที่สนิทมากนัก, เพราะไม่อยากจะให้เกิดความเข้าใจผิดไปต่าง ๆ นานา. ดิฉันเป็นคนชอบสนุกในทางคุยกันเล่น, แต่ไม่ชอบเฟลต.

พระราม.

ถ้าระเนน แปลว่าผู้ชายใดที่หล่อนยอมให้สนิทสนมกับตัวหล่อน ก็ต้องนับว่าเป็นคนเคราะห์ดีที่สุด !—แม่ศรี, ถ้าดิฉันจะหวังว่าหล่อนจะนับว่าดิฉันเป็นผทหล่อนควรเมตตาผทหนึ่ง จะเป็นการทะนงเกินไปไหม ?

ศรี.

ดิฉันว่าแล้วว่า

ดิฉันเป็นคนทพูดอะไรพูดตรง ๆ,

เพราะระเนนขอ

ตอบคุณพระอย่างตรง ๆ ว่า ^{ดิฉัน} ^{คิดว่า} ^{ดิฉัน} ^{เป็น} ^{คน} ^{เคราะห์} ^{หนัก} ^{ยิ่ง} ^{ที่} ^{ใคร} ^{จะ} ^{ดู} ^{ก็} ^{ดิฉัน} ^{เคย} ^{ได้} ^{ยิน} ^{เขา} ^{เล่า} ^{กัน} ^{มา} ^{มาก} ^{กว่า} ^{มาก} ^{ว่า} ^{ดิฉัน} ^{เคย} ^{กับ} ^{คุณ} ^{พระ}, ^{เพราะ} ^{ดิฉัน} ^{เคย} ^{ได้} ^{ยิน} ^{เขา} ^{เล่า} ^{กัน} ^{มา} ^{มาก} ^{กว่า} ^{มาก} ^{ว่า} ^{คุณ} ^{พระ} ^{นั้น} ^{เป็น} ^{คน} ^{ที่} ^{เกลียด} ^{คน} ^{หญิง}.

พระราม.

แต่ฉันหวังใจว่าหล่อนคงจะแลเห็นแล้วละสิว่า ^{ฉัน} ^{ไม่} ^{เป็น} ^{อย่าง} ^{เช่น} ^{เขา} ^{พากัน} ^{ได้} ^{ความ}.

ศรี.

ดิฉันทราบแน่นอน อยู่แต่ ว่าคุณพระ มีความ เมตตา ต่อดิฉัน มาก จริง ๆ, ^{มาก} ^{เกิน} ^{กว่า} ^{ที่} ^{ดิฉัน} ^{ควร} ^{จะ} ^{หวัง} ^{ได้}, ^{และ} ^{ขอ} ^{ให้} ^{คุณ} ^{พระ} ^{เชื่อ} ^{เถิด} ^{ว่า} ^{ดิฉัน} ^{รู้สึก} ^{ภูมิใจ} ^{เป็น} ^{ที่สุด}. (ยื่นมือให้พระราม.)

พระราม.

(จับมือแม่ศรีถือไว้และพูด.)

ฉันต่างหากควรจะเป็นผู้รู้สึก ^{ภูมิใจ} ^{ในการ} ^{ที่} ^{หญิง} ^{สาว} ^{อย่าง} ^{หล่อน} ^{มีความ} ^{เมตตา} ^{ต่อ} ^{ฉัน} ^{แถม} ^{อย่าง} ^{เช่น} ^{ฉัน}.

ศรี.

เอาออกแล้ว ! ^{ดิฉัน} ^{คิดว่า} ^{แล้ว} ^{มี} ^{ใช้} ^{หรือ} ^{คะ} ^{ว่า} ^{ถ้า} ^{คุณ} ^{พระ} ^{ชน} ^{เรียด} ^{ตัว} ^{เอง} ^{ว่า} ^{คน} ^{แก่} ^{ดิฉัน} ^{จะ} ^{ไม่} ^{พูด} ^{ด้วย} ?

พระราม.

ขอโทษ, ฉันลืมไป.

(พอพระรามจะยกมือแม่ศรีขึ้นจับ

ก็พอนายพันตรี

หลวง

ศุภครเสด็จเดินออกมาจากทางซ้าย. หลวงศุภครนั้น พอเห็นสองคน

ที่อยู่ด้วยกันก่อนแล้วนั้นก็ชงัก, แล้วกระแอม.)

หลวงศุภคร.

ผมขอโทษที่มารบกวน, แต่คุณหญิงวิเศษให้ผมมาตามคุณศรี.

ศรี.

ทีนี้จะไปฟังดูเสียหน่อยว่าคุณแม่จะต้องการอะไร. คุณพระคอบขยู่
นุก่อนได้ไหมคะ? หรือคุณพระจะไปอยู่ทางไหนโปรดบอกให้ทีฉันทราบ.
ทีนี้จะได้ไปหาพบ.

พระราม.

ฉันจะคอบขยู่ทูน.

ศรี.

ถ้าเช่นนั้นฉันจะรีบไปนะคะ. (เข้าโรงทางซ้าย.)

หลวงศุภคร.

ผมอยู่คุยกับคุณพระไปพลาง เขาใหม่หรือยัง?

พระราม.

ก็สวัสดีหลวง. มานั่งคุยกันทางนี้เถอะ, จะไปไม่กักทางเขาเดิน
ไปมา.

(ทั้งสองคนไปนั่งคุยกันทางด้านซ้ายตอนหน้าแห่งเวที, มีพุ่ม

ไม้ยังมีให้คนที่อยู่ตรงตอนกลาง ๆ เวทีแลเห็นได้.)

หลวงศุภสร.

อย่างไรขอรับ? จะให้ผมแสดงความยินดีใดหรือยัง?

พระราม.

เรื่องอะไรกัน?

หลวงศุภสร.

อะไรคุณพระช่างถามได้! คุณพระมานั่งคุยอยู่กับผู้หญิงสาวที่สวยที่สุดในกรุงเทพ ฯ เช่นนมเช่นน่าน.

พระราม.

ก็คนอื่น ๆ ก็ได้คุยคุยกับหล่อนบ้างแล้วเหมือนกันไม่ใช่หรือ?

หลวงศุภสร.

อ้อ, ไม่เหมือนกันเลย. หล่อนเป็นคนที่ระมัดระวังที่สุด, ไม่เคยยอมให้ชายใดคบคิดสนิทกับหล่อนมากเกินไปเลย และถึงจะพูดจาสนอเล่นกับชายหนุ่ม ๆ บ้าง ก็มักจะเป็นในเวลาต่อหน้าคนมาก ๆ เสมอ.

พระราม.

ข้าง ที่จะเป็นเพราะ หล่อนเห็น ผมเป็น เพื่อนบ้าน และ เป็นคน คู่เคย กับ พ่อของหล่อนมานานละกรรมัง?

หลวงศุภสร.

นั่นก็อาจจะเห็นได้ส่วนหนึ่ง, แต่ผมเข้าใจว่าคงจะเป็นเพราะเหตุอื่นอีกด้วย. เออ, ผมขอโทษที่ถามอะไรสักอย่างหนึ่ง ที่นับว่าเป็นก็ส่วนตัวของคุณพระโดยแท้. ทำไมคุณพระจึงยังไม่ได้แต่งงาน?

พระราม.

(หัวเราะ.) ผมจะทอขบตรง ๆ นะ; ผมยังไม่ไ้ไ้ทำงานเพราะ
ผมยังหาผู้หญิงที่จะแต่งด้วยไม่ได้.

หลวงศุภสร.

ผมหวังใจว่าคุณพระคงไม่ถือโทษแก่เพื่อนเก่าอย่างผม, แต่ผม
ขอกล่าวว่าผมและคนอื่น ๆ ที่รู้จักคุณ เคยยกย่องคุณพระ รูดิก ประหลาด ใจมาก
ทุกคน ในการที่คุณพระยังหาภรรยาไม่ได้.

พระราม.

เพราะเหตุไร ?

หลวงศุภสร.

เพราะคุณพระมีอะไร ๆ ทุกอย่างทควรจะทำให้ผู้หญิงพึงใจ, ค่อม
ทั้งรูปสมบัติ, คุณสมบัติ, โภคสมบัติ.

พระราม.

ขอผมเหลือเกินนั้ละ ! ไม่กลัวถูกหาว่า ป.จ. หรือ ?

หลวงศุภสร.

ผมจะมานั่ง ประจบ ประแวง คุณพระ ทำไม ? คุณพระ ไม่ได้เป็นผู้
ยังคัมขัญญาโดยทรงของผม, และจะประสิทธิ์ประสาทประโยชน์อะไรให้
แก่ผมโดยทรงไม่ไ้เลย. ถ้าผมกล่าวขมรูปสมบัติของเจ้าคุณผู้ขัญญา
การกองพลของผมฉะฉินนี้ จึงจะควรกล่าวโทษผมว่า ป.จ.

พระราม.

ก็ท่านเสียหายอย่างไรในส่วนรูปสมบัติล่ะ ?

หลวงศุภคร.

ก็ไม่เสียหายอะไร, เป็นแต่ท่านไปนคล้าย ๆ ปลาเงินปลาทอง, หมุกเข็นรูปเกือกบูคออเมริกัน, ปากล่างห้อยคล้าย ๆ ช้าง, แขนยาว ยาน ๆ หนุมาน, และขาออกนกกหน้อย - นอกจากนั้นก็ค้อยู.

พระราม.

(หัวเราะ.) คุณหลวงนี่ไม่ได้การ ! ยกพร่องในยถวินัยมาก; หรือเขยเสนาธิการเขาคงคอยแต่สอดส่องให้ผู้อนุรักษายถวินัย แล้ว ตัวเองหลวมได้ ?

หลวงศุภคร.

ถ้าพูดความจริงเป็นการผิดทางยถวินัยละก็แย่ะขอรับ ! แต่ที่จริง ผมพูดเล่นเท่านั้น, เพราะสำหรับผู้ชาย รูปสมบัติไม่สู้จะสำคัญนัก, เพราะถ้าเป็นของสำคัญแล้ว คงมีผู้ชาย ๆ หลายคนต้องเป็นโสทตลอดชีวิต. สำหรับผู้ชาย, คุณสมบัติหรือโลกสมบัติเป็นเครื่องช่วยให้หาเมียได้ง่ายกว่ารูปสมบัติ, แต่ถ้ายังมีรูปสมบัติประกอบด้วยก็ยิ่งดี

พระราม.

ก็ถูกแล้ว.

หลวงศุภสร.

ส่วนคุณพระมอญพอ ๆ ทั้งสามประการ, ทำไมจึงยังหากริยาไม่ได้
ละขอรับ ?

พระราม.

ก็ผมบอกแล้วไม่ใช่หรือว่าผมยังไม่พบใครที่ถูกใจ. จริงอยู่ คน
โดยมากคงเห็นผมเป็นคนแปลกมนุษย์, เพราะมีอายุมาก ถึงเท่านั้นแล้ว
ควรจะได้มีเมียแล้วสักสี่ห้าคนเป็นอย่างน้อย, จริงไหม ?

หลวงศุภสร.

จริงขอรับ.

พระราม.

แต่ผมไม่พอใจที่จะหาเมีย สละสม ไร่ มาก ๆ อย่าง สละสม เครื่อง ถาย
คราม หรือเครื่องมุกก็ เครื่องถม, ผมจึงได้รอ ๆ วิต ๆ มาจนบัดนี้.

หลวงศุภสร.

ผมหวังใจว่าคุณพระจะไม่ต้อรอต้อเรียดไปอีกนาน. ถ้าคุณพระ
ได้กับคุณศรีละก็ ผมจะยินดีมาก.

พระราม.

ตัวแม่ศรีเขาจะเห็นเช่นนั้นหรือ ?

หลวงศุภสร.

ถ้าเขาเป็นคนฉลาดเช่นที่ผมคาดคะเนละก็ คงจะ ยิน ดี และ รู้สึก

เช่นเกียรติยศในการที่คุณพระเลือกตัวเขา. แต่ถ้าจะให้แน่ใจ คุณพระ
ควรจะถามตัวเจ้าหล่อนเองดีกว่า.

(นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน, นายร้อยตรี จิต ใจกาจ,

กับนายร้อยตรี แสง เวศบุตร เดินออกมาด้วยกันจากทางซ้าย,

และมายืนคุยกันอยู่ที่กลาง ๆ เวที, สมมติว่าไม่แลเห็นพระรามาภิ

หลวงศุภคร.)

จิต.

กันขอถามหน่อยเถอะ ว่าทำไมแกจึงพุดย่นย่นอยู่ คำเดียว แต่ว่า
เคราะห์ร้าย.

แสง.

จริงนะ กันก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน ว่าแกเคราะห์ร้ายอย่างไร.

เทพ.

ถ้าแกกรกผีหญิงอยู่คนหนึ่ง. รกจนแทบคลั่ง, แล้วไม่แลเห็น
หนทางที่จะไต่ ผีหญิงคนนั้น แกจะเรียกว่าเคราะห์ร้ายไหม?

จิต.

แน่นอนละ.

แสง.

แต่ทำไมแกจึงนึกว่า ไม่แลเห็นหนทางที่จะสมยวารถนา ? กัน
สังเกตก็เห็นเขาชอบแกอยู่นะ.

๒๒

เทพ.

นี่แกพูดถึงใคร ?

แสง.

ก็พูดถึงแม่ โคมงามทราชมสาวาทของเพื่อนนี่สิ.

จิต.

(ร้อง.) “แม่ศรีเอ๋ย แม่ศรีสาวสะ ยกมือไหว้พระกำมะ

คนชม -”

เทพ.

อย่าขำกันไปหน่อยเลย ! ก็นิ่งไม่สบายใจอยู่.

จิต.

ก็ยังไม่เห็นมีเหตุเพียงพอที่จะวิตกวิจารณ์อะไรเลย. เราก็นิ่งหม่อม

เขาก็นิ่งสาว, แล้วคงหาโอกาสได้วันหนึ่ง.

เทพ.

โอกาสไหนแก่เธอไร ! เจ้าหล่อนจะขาดลอยไปเสียแล้ว.

แสง.

เฮ้ ! ทำไม, หล่อนรักกับใครเสียแล้วหรือ ?

เทพ.

หล่อนจะรักกับเขาหรือไม่รัก ก็ไม่รู้ละ แต่เจ้าคุณวิเศษแกชอบ

เขา และได้กล่าวถึง ๆ ว่าจะยกลูกสาวให้แก่เขา.

แสง.

เอ๊ะ ! อะไรจะยกให้กันง่าย ๆ รวากับเข็ดกยู่ไก่อระนนไต่หรือ ?

จิต.

คุณนเช่นการเกินสมัยเสียแฉวนะเพื่อน.

เทพ.

จะเกินหรือไม่เกินก็ไม่รู้ละ, แต่แกก็คิดจะทำเช่นนั้นแน่ละ.

จิต.

ก็ลูกสาวเขาจะยอมหรือ ?

เทพ.

ลูกสาวเขารักพ่อของเขามาก, เพราะระนนคงเซอถอย ฟงคำ.

จิต.

แต่ถ้าไม่รักละก็ จะไปยอมแต่งงานด้วยอย่างไร ?

เทพ.

ประการหนึ่ง เจ้าหล่อนอาจจะรู้สึกว่าการจะทำให้พ่อแม่เป็นที่พอใจ, เพราะหล่อนเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่; ประการที่สอง เจ้าหล่อนยังไม่ได้รักใคร่ดังแลกหัวใจกับใคร, เพราะฉะนั้น ก็จะไม่ใคร่รู้สึกลำบากใจอะไรนัก.

แสง.

แต่ความลำบากมันมาตกอยู่ที่ฝ่ายเรา, จริงไหม ?

๒๘

เทพ.

ก็จริงนะสิ.

จิต.

แกแน่ใจหรือ ว่าเขาอาจจะรักแก?

เทพ.

จะอย่างไรก็ได้; ยังไม่เคยถามเขาสักที.

แสวง.

ก็ทำไมไม่หาโอกาสถามดูเสียล่ะ ?

เทพ.

มันหาไม่ได้นะสิ. คนนั้นก้นเทียวเดินตามเจ้าหล่อนอยู่ชักรอยข้าง,
ยังไม่พวยเหมาะ ๆ เลยจนย้ายน.

แสวง.

ถ้าหากว่าได้มีโอกาสพบละก็ แก่เห็นว่าจะพอสมปวารณาได้หรือ ?

เทพ.

ก้นเข้าใจว่าเช่นนั้นแหละ, เพราะเห็นหล่อนออกจะชอบ ๆ ก้นมาก
อยู่. แต่ก้นเชื่อว่าอย่างไร ๆ ก้นก็คงจะคู่ควรกับหล่อนมากกว่าคนที่
เจ้าคุณวิเศษเลือกให้ลูกสาวนั้นแหละ.

จิต.

รู้จักตัวเขาควยหรือ ?

เทพ.

ไม่รู้จก, เพราะผู้เล้าขอความให้กันฟัง เขาไม่ได้บอกชื่อใคร,
 เป็นแต่บอกว่าเป็นคนมั่งม, มีทัศนคติต่อกับของเจ้าคุณวิเศษ,
 ต้องการจะแต่งงานกับแม่ศรีเพื่อจะได้เป็นสุวรรณภูมิแผ่นดินเดียวกัน, เพราะ
 ทรัพย์มฤคกคงตกเป็นของแม่ศรีหมด. เขาคิดกันอย่างรอบคอบ ยึดยาว
 เทียวละ.

จิต.

ความที่แกกล่าวน่า คุณยังไม่ปรากฏเลยว่าจะแก้กกว่าเขาอย่างไร.

เทพ.

ถ้าจะว่ากันทางหลักฐานหรือทรัพย์สินสมบัติ ก็กับแพเขาเป็นแน่นอน,
 เพราะทรัพย์สินของกันเท่าๆ ไม่มี; แม่แต่ที่บ้าน คุณพ่อก็เอาไปจำหน่าย
 เขาไว้, และกันกับคุณพหาเงินใช้คอกเขยเขาก็ไม่ใคร่ทัน. แต่กันได้
 เปรียบเขาในทางอายุ, เพราะฝ่ายผู้โน้นเขาแก่กว่าแม่ศรีตั้งสี่เกาหรือ
 ยี่สิบ.

แสวง.

แม่โวย ! เห็นพ่อลูกกันได้เทียวนะ.

จิต.

แต่กันก็ไม่ได้เห็นชัดของอะไรในการที่จะแต่งงานกัน, ผู้หญิงบางคน
 เขารักผู้ชายอายุมาก ๆ ก็มี.

แสวง.

รักจริง ๆ นะหรือ ? ไม่ใช่รักภัยหรือทรัพย์สินหรือความสุขฉาบฉวยหรือ ?

จิต.

เขารักกันจริง ๆ ก็มี, แต่บางทีจะไม่สู้กรายนักคอก.

แสวง.

ถ้าเช่นนั้น ก็ออกจะมีความจำเป็นที่เราจะต้องรบแย่งแม่ครัวเสียจากฝ่ายโน้น. เท่ากับช่วยให้หญิงงามพ้นจากเงอมมือของคนแก่.

จิต.

ข้อสำคัญควรต้องให้ ได้ รู้ว่าเขาหลงรักเราหรือไม่. ถ้าหลงรักเธอก็ เท่ากับเรามาช่วยแล้วทีเดียว, เพราะถึงหากว่าพ่อแม่จะบังคับให้แต่งงานกับใครก็ตาม แต่จะบังคับใจให้รักคนนั้นไม่ได้.

เทพ.

แต่ถ้าพ่อแม่บังคับตัวหลงให้แต่งงานกับเขาไปแล้ว, จะเป็นประโยชน์อะไรสำหรับกัน ?

จิต.

ว่าแต่เขาจะบังคับเช่นนั้นแน่หรือ ?

เทพ.

แน่. ก็นทรายมาจากผู้ที่ไต่ย่นจากปากเจ้าคุณวิเศษเอง, และ ผู้ที่เล่านักเขนผู้กนเซอถอมนทีเคียว.

แสง.

แต่อย่างไร ๆ ก็ยังไม่ควรระยอมตาย. ต้องทำความพยายามไปจนกว่าจะถึงที่สุด; ถูกไหมจิด ?

จิด.

ถูก ! ทำใจเถอะแท้ไม่แท้. มาเถอะ, เรามาช่วยกันคิดวางแผนการเข้าโจมตีต่อไปดีกว่า.

(นายทหารหนุ่มทั้งสามพากันเข้าโรงทางขวา.)

พระราม.

คุณหลวง, ว่าอย่างไร ?

หลวงศุภสร.

ผมเห็นเข็นเพียงคำพูดของพวกหนุ่ม ๆ คนอง. ไม่เห็นควรถือเอาเป็นอารมณ์เลยเทียว.

พระราม.

ไม่ได้คุณหลวง, เราเป็นผู้ใหญ่แล้ว ต้อง ใคร่ครวญ ให้ ดีหน่อย. ถ้าความเข็นจริงตามที่นายเทพกล่าวมาแล้ว, ถ้าผมจะขึ้นคงความมคิขของแม่ศรีเป็นภริยา ก็เท่ากับตัดความสขของคนสองคน.

หลวงศุภสร.

ผมไม่เห็นด้วยตามคุณพระเลย. เพราะในส่วนข้างนายเทพนั้นผเอญรักผู้หญิงร่วมกับคุณพระ. ไม่ใช่ว่าเขาได้ มันหมายกันไว้แล้วและคุณพระ

ไปแย่งผู้หญิงของเขา. การทำงานต่างรักผู้หญิงคนเดียวกันเช่นนี้ เมื่อ
ใครเป็นคนดี คนนั้นก็คงได้สมปรารถนา.

พระราม.

ก็ส่วนผู้หญิงล่ะ ?

หลวงศุภคร.

ส่วนผู้หญิงก็เสียว่าเรายังไม่รู้แน่ละว่ารักฝ่ายใด; บางทีจะยังไม่ไต่
ตกลงในใจของตนเองว่ารักใคร่ก็เป็นไต่

พระราม.

ถ้าต่างว่าหล่อนยังไม่ไต่รักใคร่แน่นอนทั้งสองฝ่าย, แล้วกตาทอง
สองฝ่ายมีน้ำหนักเท่า ๆ กันล่ะก็ หล่อนจะเลือกฝ่ายไหน ?

หลวงศุภคร.

ตอบไม่ถูก.

พระราม.

ผมคิดว่าหล่อนคงจะสมัครข้างคนหนุ่มมากกว่า. แทนเผอิญฝ่ายผม
ไต่เปรียบที่เป็นคนมีทรัพย์, พ่อของหล่อนจึงต้องการให้หล่อนแต่งงานกับ
ผมมากกว่า, เพราะเป็นธรรมดาพ่อต้องอยากให้ลูกสาวได้สวทรมทรัพย์,
จะได้ไม่เป็นทวง.

หลวงศุภคร.

ขอนนกว่าจริงอยู่ขอบ, แต่ผมยังไม่ยอมเชื่อว่าคนอย่างคุณศรีจะยอม
ให้พ่อบังคับให้แต่งงานกับใคร ๆ ไต่ถามใจเช่นนี้.

พระราม.

อย่างไร ๆ ก็ดี, การที่ผมนำเข้ามาเป็นคู่แข่งแย่งผู้หญิงกับนายทหาร
ผู้น้อยในบังคับบัญชาของผม ก็เป็นการเอาเปรียบอย่างไม่กงามเลย.
อย่างไร ๆ ผมก็ต้องให้โอกาสแก่เขาให้เต็มที่; ต่อเมื่อเห็นปรากฏชัดแล้ว
ว่าแม่ศรีไม่รักนายเทพเป็นแน่นอน ผมจึงจะส่งความตะขิดตะขวง.

หลวงศุภสร.

ผมขอกล่าวตรง ๆ ว่าหากคนที่ระคิดอย่างคุณพระนโฑยาคอนัก ใน
การหาผู้ ผมไม่เห็นควรที่จะลดข้อให้แก่ใครทั้งหมด.

พระราม.

การหาผู้เหมือนการสู้ศึก, คือคนสู้รบของสงวนศักดิ์, ต้อง
ไม่ใช่ผู้ชายหรือเอาเปรียบอย่างที่ตนเองจะต้องรู้สึกอายแก่ใจ.

หลวงศุภสร.

ก็ถูกละขอรับ: แต่คนที่มีความเห็นเช่นคุณพระมนอายนัก, เพราะ
ฉะนั้น ผมเกรงว่าความดีของคุณพระเองแหละ จะทำให้คุณพระต้องไร้
ความสุข.

พระราม.

ถึงผมเองจะไร้ความสุขก็ตาม, แต่ ถ้าผม ช่วยให้แม่ศรี ผู้ที่ผม รัก
ยิ่งกว่าชีวิตได้ริบความสุขแล้ว ผมก็จะเป็นที่พอใจ. ถ้าคุณหลวงรักผม
ละก็ ขอให้ผมดำเนินอุบายของผมตามที่ผมเห็นควรเถิด.

หลวงศุภสร.

เมื่อคุณพระไต่ตกลงใจเสียเช่นนั้นแล้ว ผมจะคัดค้านอย่างไรก็ได้,
แต่ขอให้คุณพระจำไว้ว่า ผมไม่เห็นด้วยเลยในการที่คนพระจะยอมเสียสละ
เช่นนั้น, และไม่เชื่อกฎว่าผู้ใดรับความเสียสละจะรู้สึกบุญคุณของคุณพระ.

พระราม.

ก็ช่างเถิดคุณหลวง; ผมต้องการความโล่งใจของ ผมเอง เท่านั้น
ผมขอโทษคุณหลวงนะ, แต่ผมมีกษัตริย์ต้องพูดคุยกับเพื่อนเก่าของผมคนหนึ่ง,
ที่ผมเห็นเดินมาทางโน้นแล้ว. (เข้าไปทางขวา.)

หลวงศุภสร.

(แลไปข้างขวา, แล้วจึงพูด.) แน่ทีเดียว, ผมไม่อยู่ที่คชวาง-
เฮอ, คุณพระทราบแล้วไม่ใช่หรือว่าแม่กหลายคนนั้น เขาได้เคยคุยอวด
กับเพื่อนฝูงของเขาว่าเขาจะ - เอ้อ - จะแต่งงานกับคุณพระ.

พระราม.

ผมได้เคยฟังเขาโงะ โงะ กันอยู่, แต่ไม่ได้ถือเอาเป็นอารมณ์, เพราะ
เป็นสิ่งที่ไม่มีมูลความจริงอยู่เลย. ผมฟังจะมารู้สึกขุ่นเคืองตัวเอง ว่าคำกล้อ
นั้นอาจจะเป็นเครื่องช่วยในทางดำเนินขยายของผม.

หลวงศุภสร.

ผมเห็นจะไม่จำเป็น ต้องเตือน คุณพระ กระจ่าง ว่าอย่า ให้หลวมตัว เข้าไป
มากนัก, เพราะแม่กหลายคนนั้นเขาออกจะเก่งมากอยู่.

พระราม.

ฉันเกรงหล่อนจะเบือนะสี. (ยกเก้าอี้ให้) เชิญนั่งสิวะ.

นางสุนทรภาคณเฑาะ.

(นั่งแล้วพูด.) อะไรได้เจ้าคะ. คนแก่อ่างกิลนึ่งงาทาคณอชาก

พุกควยชากอช.

พระราม.

หล่อนนะแกแล้วหรือ ? ถ้าเซ่นนนฉนมหังงาเห่งอกหรือ ?

นางสุนทรภาคณเฑาะ.

อะไรได้เจ้าคะ ! คุณพระนะหรือแก ? จะตายจริง !

พระราม.

ฉันแก่กว่าหล่อนคงสี่สองสี่สามขไม่ไซ้หรือ ?

นางสุนทรภาคณเฑาะ.

อู๊ย ! ผู้ชายแก่เข้าออกจะตายไป; ผู้หญิงนะสีเจ้าคะแก่เร็ว.

พระราม.

แต่ชอนนไม่จริงในส่วนตัวหล่อน.

นางสุนทรภาคณเฑาะ.

คุณพระนข้างพุกชอกงจริง ๆ ! เซ่นนไม่ให้กิลนึ่งกเคองออย่างไร

ในการที่คคุณพระไม่ใคร่จะไปมาหาสู่กิลนึ่งอช.

พระราม.

ฉันต้องขอโทษที่ไม่ใคร่ได้ไปเยี่ยม, แต่ฉันมีธุระมากจริง ๆ, ไม่ใคร่ว่างเลย. หมูนินายท่านออกจะกวดแจอยู่ด้วย.

นางสุนทรภานท์.

ก็ฉันทราบแล้วว่าคุณพระคิตราชการอยู่มาก; แต่ดิฉันเข้าใจว่าคงจะติดธุระส่วนตัวอยู่มากด้วย. (หัวเราะ.) แต่ดิฉันก็ไม่ติดคุณพระคอกคะ, เพราะเป็นธรรมดาแม่ฝ่ายต้องแพ้เปรียบหญิงสาว.

พระราม.

ส่วนฉันเคยแต่ไต่ยินเขากล่าวตรงกันข้าม, ว่าแม่ฝ่ายมักหาสามีง่ายกว่าหญิงสาว, และฉันมาแลกแม่กู่หลายเข้าแล้วฉันก็ออกจะเห็น ๆ ด้วยว่าน่าจะเป็นจริง, (ยกเกี้ยวเข้าไปหนึ่งเคี้ยว.)

นางสุนทรภานท์.

อยู่คุณพระน้ข้างพูดออกอย่างนี้, นำประหลาดที่ทำไมยังคงเป็นโสดอยู่?

พระราม.

ก็เช่นเพราะยังหาหญิงที่ตองใจไม่ได้ล่ะสิจ๊ะ.

(นางสาวศรี วรรณวิสัย กับพระยาวิเศษ วรรณวิสัย เดินออกมาจาก

ทางซ้าย, เห็นสองคนนั่งพูดกันก็ชะงัก, และหยุดยืนอยู่ที่ซึ่งนาง

สุนทรภานท์ไม่เห็น. แม่ศรีแสดงกิริยาอาการตะลึง, และพระยา

วิเศษแลดูอย่างไม่สู้สบาย.)

นางสุนทรภาคณท์.

ทำไมคุณพระพุดเช่นนั้น ? ถ้าจะว่ายังไม่ได้ตั้งใจหาจะถูกมากกว่า
ว่ายังหาไม่ได้ กระมังคะ ?

พระราม.

ในโลกนี้หรือจะหาอย่างแม่มากุหลายได้ง่าย ๆ ? (มือท้าวทลงแก้ว.)

นางสุนทรภาคณท์.

(ท้าวเรือดัจจริต.) อ้าย ! คุณพระนี่แหละพุดเหลือเกินนัก.

พระราม.

ไม่เหลือเกินเลย ! พุดจริง ๆ จะว่าเหลือเกินอย่างไร ?

(พระยาวิเศษเห็นท่าไม่เข้าที่จึงกระแอมขึ้น.

นางสุนทรภาคณท์

กับพระรามจึงเหลียวไปเห็นแล้วลุกขึ้นยืนทั้งสองคน.)

พระยาวิเศษ.

แม่มากุหลาย, ลินเทยวตามหาหล่อนอยู่นาน. ของว่างพร้อมแล้ว,
เชิญไปรับประทานเถิดจ๊ะ.

นางสุนทรภาคณท์.

เจ้าคะ, ดิฉันกนก ๆ อยู่แล้วว่าจะไป, แต่คุณพระท่านชวนคุยเสีย.

พระราม.

จริงซอรัย. เป็นความผิดของผมเอง.

พระยาวิเศษ.

ก็ช่างเด็กขอรบ, เชิญเด็กแม่กุหลาย.

(พระยาวิเศษพานางสุนทรภานท์เข้าโรงทางซ้าย.)

พระราม.

แม่ศรีล่ะจ๊ะ; ยังไม่ไปหรือ ?

ศรี.

เชิญคุณพระเด็กเจ้าค่ะ.

พระราม.

ก็หล่อนไม่ไปด้วยหรือจ๊ะ ?

ศรี.

किनต้องขอตัวที่เจ้าค่ะ - किन - किनไม่สบาย.

(พระรามตั้งท่าเหมือนจะพูดอะไร ต่ออีก.)

แต่กลับใจไม่พูด,

คำนับแม่ศรี, แล้วเดินเข้าโรงไปทางซ้าย. แม่ศรีค่อย ๆ เดินไป

นั่งเก้าอี้กลางโรง, ทำทางตะลึง. อีกครู่หนึ่งคนหญิงวิเศษวรวิสัย

ออกมาทางซ้าย, ตรงไปทาลูกสาว.)

คุณหญิงวิเศษ.

แม่หนู,

ทำไมไม่เข้าไปกินของว่างล่ะ ?

เขาคอยจะดื่มให้พร

ดูอยู่เนอะ.

คุณหญิงวิเศษ.

(แฉดตาลูกสาวคร่ำหนึ่งแล้วจึงพูด.)

ลูกมีความเสียใจอะไรอย่าง

หนึ่ง; แม่แลเห็นไตในตาของลูก บอกแม่เถิด.

ศรี.

จริงคะ, คุณแม่, ดิฉันมีความเสียใจที่เข้าใจผิดอย่างมากมาย,
 มัวฝันไปเหมือนอกกับคนยา, พงจะมารู้สึกตัวเคยวนเอง. โอ๊ย ! ดิฉันทน
 ไม่ไหวแล้ว ! (ชบหน้ากับอกแม่, ร้องไห้.)

ปัดมาน

องก์ที่ ๒

ฉาก : ห้องรับแขกในสโมสรนายทหารกรมทหารบก ๒๒.

เป็นเวลาบ่าย. ห้องนี้จัดเป็นห้องรับแขก. มีโต๊ะเก้าอี้ตั้งตาม

สมควร, มีโต๊ะเขียนหนังสือตั้งอยู่ที่ใกล้หน้าต่าง ทาง ฝาด้านหลัง. มี

ประตูเข้าออกได้ทางซ้ายและขวา, ด้านหลังมีแต่หน้าต่าง, นอก

หน้าต่างออกไปเห็นโรงทหาร.

(เมื่อเปิดม่าน. นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน นิ่งเขียน

หนังสืออยู่ที่โต๊ะเขียนหนังสือ ลักคร้หนึ่งนายร้อยตรี จิต ใจจาก

จึงออกทางประตูขวา.)

จิต.

เทพ, มันแกทำอะไรอยู่ ?

เทพ.

ก็เขียนหนังสือนี่สิ. ตามี ทำไมไม่ใช้บ้าง ?

จิต.

พูดควยค้ ๆ ก็ต้องขูกันควย. นกจะมายอกข้าวอะไรสักอย่างเทยวะนะ

เทพ.

ถ้าอายุข้าวนั้นนะเหลวตามเคยของแกละก็ ช่างเถอะ, ไม่ต้องขอก

ฉันก็ไม่ตรอมใจตาย. (ก้มหน้าเขียนหนังสือต่อไป)

๓๘

จิต.

นั่นแก๊งเมืองหรือ ?

เทพ.

บ้า ! ขยำกวนฉันหน่อยเลย.

จิต.

แกเขียนหนังสือถึงน้องชายควยหรือเปล่า ?

เทพ.

เขียน

จิต.

เขียนลาหรือ ?

เทพ.

ก็อย่างนั้นละสิ. แต่พ่อคุณเถอะ, ขยำกวนฉันหน่อยเลย; ฉันต้อง
รีบ ๆ เขียนจดหมายให้แล้ว.

จิต.

ส่วนฉะบับที่จะเขียนถึงน้องนะ จดเสียก็ได้.

เทพ.

เฮ้ ! ทำไม ?

จิต.

เพราะน้องของแกมาทนม็อคครุทนางเอง.

เทพ.

อะไร ? พ่อเทียบมานั้แล้วหรือ (ลูกมาจากโต๊ะเขียนหนังสือ.)

ทำไมหลุกมาไ้ ? หมายถึงว่าอยู่ราชบุรี. นั้แกพูคจริง ๆ หรือ ? ไม่ใช่หลอก
กันเล่นนั้.

จิต.

หลอกอะไร. แสงกำลังพามาแล้ว.

(นายร้อยตรี แสง เวศบุตร พานายดาบเทียบ เทพโยธิน

ออกมาทางประตูซ้าย.)

เทพ.

พ่อเทียบ ! พคัใจจริง ๆ ที่ไ้มาพบกันทัน ! (จับมือกัน.) แล้วกัน
อย่างไรจึงไ้มาแต่งตัวเป็นนายดาบเช่นนั้, และทำไมไ้มาทัน ?

เทียบ.

ผมไ้เลามาไ้คคุณพงแล้ว ว่าพวกเสอข่าไ้สั้มีครกันหลายคน,
มากมายจนเขารับไม่ไหว. ผมเผอญแควระหัด, ไ้เคยเข้ามาเรียนที่
โรงเรียนผกทันนายหมวกมีประกาศนั้ยัตร์เป็นพระยานแสดงความรู้, เขาจึง
ไ้รับเข้าสมทบที่กรมทหาร. แล้วต่อมากัระทรวงกลาโหมมีคำสั่งออกไป
ให้จกการสอบไ้วิชานายดาบ เพื่อเตรียมไ้เป็นผบงคขหมวกในกรมกอง
ที่ระเรียกคนระคมชนใหม่, ผมกัไ้ลงสอบเข้าสอบไ้กัขเขาด้วยคนหนึ่ง.

๕๑

เทพ.

แล้วกลับใจไหมหรือ ?

เทียบ.

เชื่อว่าผมไม่คงกลับใจ, เพราะมีประกาศนียบัตรนายหมวดเสือป่า
อยู่แล้ว. จึงให้ทดลองทำการในหน้าที่ผู้บังคับหมวดพิเศษ. ครั้นเมื่อ
วานเอง ก็ได้รับคำสั่งให้ย้ายมาประจำกรมทหารบก. วันที่ ๒๒ ผมก็เข้า
มาวอน, ขอบเรื่องกัน.

เทพ.

พยานมากพอเทียบไหมมาช่วยรวมกรมกัน.

จิต.

เสือป่าอันมีชื่อจากคุณแม่หรือ, คุณเทียบ ?

เทียบ.

ก็เห็นจะเขินข้างขอบ. แต่ท่านผู้บัญชาการท่านได้พักขาแข็งแรงมาก
มาย, กล่าววาทัก ๆ คนจะมุ่งทำหน้าที่อย่างเดียวกันทั้งหมดไม่ได้. บาง
คนก็มีหน้าที่ไปรับประจักษ์หน้ากษัตริย์, บางคนก็มีหน้าที่ต้องอนุรักษ์ความ
สงบเรียบร้อยภายใน, นับว่าทำประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองเหมือนกัน

เทพ.

ถูกทีเดียว. ที่จริงการมีคณะเสือป่ามีประโยชน์มากจริง ๆ, เช่น
เครื่องสอนคนให้รู้จักกตัญญูต่อหน้าตักผู้ชายน, นำปลื้มใจจริง ๆ.

จิต.

ไม่ใช่แค่สอนให้ผู้ชายรู้สึกเช่นนั้นละเพื่อน, ถึงผู้หญิงก็ได้รับ
ความสนใจมากเหมือนกัน. คุณแฟนของคุณนี่ ยังอุทิศส่ำสัไปสมัคร
เป็นนางพยาบาลกับเขาด้วยเหมือนกัน.

แสง.

(ออกห่าง.) อ้อ! นี่คุณแฟนไปสมัครเป็นนางพยาบาลแล้วหรือ?

ฉันไม่ยกทรายดอก.

จิต.

เขาว่าเขาเป็นลูกทหาร, เมื่อจะไปสนามรบไม่ได้ในหน้าที่ทหารก็ขอ
ไปทำหน้าที่นางพยาบาล.

แสง.

แหม! เมื่อคุณทรายเช่นนี้แล้ว ไม่รู้สึกกลัวการตองเจ็บเลย.

จิต.

อ้อ! ลมไป. พจนทนสงไห้บอกแกว่า เขาชอบใจที่แกได้เขียน
จดหมายไปลาเขา, แต่เพราะเหตุที่ตัวเขาเองก็คงจะได้ออกไปสนามรบ
เหมือนกัน เขาจึงขอส่งหนังสือลานคน. (หัวเราะ.) เทพ แก
เคยรู้หรือว่าแสงเป็นเจ้าบทเจ้ากลอน?

เทพ.

เปล่า, ไม่รู้เลย.

๔๓

แสวง.

พดด้งไปไต่จิต ! เองจตหมยของกนคินม.

เทพ.

เขียนหนังสือเป็นเพลงยาวไปดงแม่จันทนควยหรือ ?

จิต.

เขียนสิ. (ควักจตหมยจากกระเป๋.) อ่านให้เทพฟังได้ไหม ?

แสวง.

(แย่งจตหมยไปจากจิต.) ไม่ได้หน้า !

จิต.

กนจำได้ขงนิกหน้อย. เริ่มต้นว่า - “โอจันทนจำ ฉนลาไป
รบศึก คงคิดถึงพลกไม่แกลงว่า -” (เทพกบเทียบหัวเราะ.)

แสวง.

จิตนแกอย่งไรหรือ ? ข่าพลก. แลวเทพกพลอยข่าไปควยได้. แก
เองกกำลังเขียนจตหมยล่ำหญิงเหมอนกันไม่ใช่หรือ ?

เทพ.

ดงกนจะเขียน ก็ไม่ได้เขียนเป็นเพลงยาว.

จิต.

พอท ! อข่าทะเลารกนในเรองทเขนเหมอนกน.

เทพ.

เออ, พอเทียบไปรายงานตัวแก่ผยงคยการแลวหรือ ?

เทียบ.

รายงานแลวขอรับ.

เทพ.

मतพกแลวหรือ ?

เทียบ.

ผมนกจะขออาศัยอยู่กับคุณพ, คงไม่ก่นการอะไร, เพราะอยู่
คนเดี่ยวหรือสองคนเท่านั้น.

เทพ.

กิดแลว. ให้เขาชนของไปสิ.

เทียบ.

ผมให้ชนไปแล้ว.

(นายพันโท พระรามพลภัทร ออกทางประตูซ้าย.)

พระราม.

อ้อ, คุณเทพ, ฉันอยากพบพทกับคุณสักหน้อยด้วยกิจธุระส่วนตัว.
คุณจิต, วานขอเขาให้จัดการหานาชาไวเลยงสักหน้อยเถอะ. ประเดยว
จะมีแขกมา.

๔๕

จิต.

ขอรับ. (เข้าโรงทางประตฺขว.)

พระราม.

คุณเทียบ, ฉันยินดีมากที่^๑คุณได้^๒มา^๓เป็น^๔นายทหาร^๕อยู่ใน^๖กรม^๗ของ^๘ฉัน, และฉันหวังใจว่า^๑คุณ^๒คง^๓จะ^๔แสดง^๕ตน^๖ให้^๗ปรากฏ^๘ว่า^๙เป็น^{๑๐}นาย^{๑๑}ทหาร^{๑๒}ที่^{๑๓}เหมือน^{๑๔}พี่ชาย.

เทียบ.

ผมจะ^๑ตั้งใจ^๒ปฏิบัติ^๓ราชการ^๔โดย^๕เต็ม^๖สติ^๗กำลัง^๘และ^๙ความ^{๑๐}สามารถ^{๑๑}ของ^{๑๒}ผม.

พระราม.

ได้แล้ว. คุณ^๑ออกไป^๒คอย^๓คอย^๔ที่^๕หน้า^๖สโมสร^๗น้อย^๘เถิด, ถ้า^๑พี่สาว^๒ของคุณ^๓มา^๔ละก็^๕ขอ^๖ให้^๗ชวน^๘คุณ^๙ไว้^{๑๐}สัก^{๑๑}ครู่^{๑๒}หนึ่ง^{๑๓} จน^{๑๔}กว่า^{๑๕}ฉัน^{๑๖}จะ^{๑๗}พบ^{๑๘}กับ^{๑๙}พี่ชาย^{๒๐}ของคุณ^{๒๑}เสร็จ^{๒๒}ธุระ.

เทียบ.

ขอรับ. (เทียบกับแสง^๑เข้า^๒โรง^๓ทาง^๔ประตฺขว^๕ชัย.)

พระราม.

คุณเทพ, ฉัน^๑จะ^๒ขอ^๓พบ^๔กับ^๕คุณ^๖โดย^๗ตรง^๘ ๆ ^๑อย่าง^๒ผู้^๓ใหญ่^๔ละ^๕นะ. (นั่ง)

เทพ.

ขอรับ.

พระราม.

เวลานี้เราก็จวนจะต้องไปสนามรบอยู่แล้ว, เราเห็นทหารต้อง
เตรียมตัวพร้อมอยู่ว่าจะจะเป็นอันตรายในทริชไต, เพราะฉะนั้นก็
ชระใด ๆ ส่วนตัวเราก็ไม่ควรจะทิ้งให้รั้งไว้, จะเป็นความลำบากแก่ผู้
ที่ทออยู่ข้างหลัง. ถูกไหม ?

เทพ.

ถูกขอรับ.

พระราม.

คุณยังมีการไม่เรียบร้อยอยู่ในส่วนทรัพย์สินสมบัติไม่ใช่หรือ ?

เทพ.

จริงขอรับ, เมื่อคุณพ่อของผมนตาย ผมได้รับมรดกที่ดินของ
ท่านไว้มาก. ผมกับภรรยาหลายทีพยายามที่จะจัดการปลดเปลื้องหนี้สิน
เหล่านี้มานานแล้ว, แต่ก็ยังไม่เป็นผลเท่าใดนัก, เพราะทั้งทคน
และทักแถวก็จ่านำเขาไว้ทงนน.

พระราม.

ฉันทราบแล้วว่าคุณได้ตั้งใจที่สุด, และฉันรบกวนใจว่าคุณเป็น
นายทหารคนหนึ่ง, เพราะฉะนั้นฉันจึงอยากจะช่วยให้พ้นความรำคาญ.

เทพ.

คุณพระมีความกรุณาต่อผมจนเหลืออยู่แล้ว, ผมจะรบกวนคุณพระ
อีกไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่ง.

พระราม.

ข้าก่อน ! ฟังฉันพูดให้ตลอดก่อน. ฉันเป็นคนที่มีความคิดอย่าง
เก่า, รู้สึกว่านายทหารทุกคนในกรมของฉันเหมือนลูก, และจำเป็นที่
จะต้องช่วยจนเคราะห์หนักที่สุดที่จะทำได้. ในเวลานี้ เราจะต้องไปทำการ
ในหน้าที่ของเรา, ไม่ควรจะมีอะไรทำให้ต้องเป็นห่วงในใจเลย. อีก
ประการหนึ่ง ฉันได้ทราบเคาะอยู่ว่าคุณมีความรักผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง, แต่ไม่
กล้าพูดจาขอ, จริงไหม ?

เทพ.

จริงขอรับ เมอมทนสนรุงรังอยู่ผมก็ไม่กล้าขอ.

พระราม.

นั่นแหละ ทำให้ฉันรักนาใจคุณมาก, เห็นเป็นคนที่ดีจริงซื่อตรง
จริง ๆ. คว้ยเหตุทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว ฉะนั้นจึงต้องการจะช่วย
ปลดเปลื้องความเดือดร้อนของคุณ. ฉันได้สยสวณแล้ว, ได้ความว่าที่
ดินและตกแถวของคุณได้จำหน่ายไว้เป็นเงินหกหมื่นห้าพันบาท, ถูกไหม ?

เทพ.

ถูกขอรับ.

พระราม.

(ควักใบสั่งจ่ายจากกระเป๋า.)

ฉันได้เขียนใบสั่งจ่ายมาแล้ว

เป็นจำนวนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน,
เสียดอกเบี้ยทั้งค้างเขาอยู่,

ซึ่งฉันขอให้คุณรับเอาไปใช้ถอนจํานําและ
(ยื่นใบสั่งจ่ายให้เทพ.)

เทพ.

คุณพระขอรับ.

ผมไม่รู้ว่าจะพออย่างไรให้เพียงพอที่จะแสดงความ

รู้สึกขอบคุณของคุณพระ,

แต่ผมจะรับความบริจจาคอนันต์มากมายเช่นนั้น

ไม่ได้, แม้จากคุณพระผู้มีบุญคุณเป็นเหลือล้น.

พระราม.

ใครบอกว่าฉันบริจจาค ?

ฉันให้คณุกูเงินรายนทางหาก. ฉันขอ

แต่เพียงให้คณย้ายมาเป็นลูกหนของฉันเท่านั้น.

การที่ย้ายมาเป็นลูก

หนของฉันคงจะค้อยทุเลากว่าคงอยู่ตามเดิม,

เพราะประการหนึ่ง เรา

เป็นกันเอง, ฉันคงไม่เร่งรัดอะไรคุณ,

และคุณจะใช้ฉันให้ใครเมื่อ

ไรก็ใช่เมื่อนั้น: อีกประการหนึ่ง ฉันไม่ต้องการอะไรเป็นประกัน, และจะ

คักคอกเขยรอละสองตอบ.

เทพ.

นนักเกอยเท่ากบให้เปล่า ๆ อยู่แล้วขอรับ.

พระราม.

รับก็รับเถิดน้า. อย่าโยกโย้นักเลย.

เทพ.

(ไหว้และรับใบสั่งจ่าย.)

ผมจะถือเป็นอย่างอื่นไม่ได้นอกจากว่า

เป็น บุญคุณ อัก อย่างหนึ่ง เพิ่ม ขน ในบุญคุณ อัน ล้น เหลือ ที่ คุณพระ ได้มี
อยู่แล้วแก่ตัวผม, และถ้าผมไม่ตายเสียในเร็ววัน ผมจะพยายาม
สมนาคุณจนสึกกำลังและความสามารถ.

พระราม.

(ตบไหล่เทพ.)

ดีแล้ว ! ดีแล้ว !

ฉันเชื่อว่า คุณคงจะตั้งใจ

สมนาคุณของฉันโดยช่วยรักษาเกียรติคุณของกรมทหารที่เรารักษาอย่างขง.

เทพ.

ในโลกนี้ ผมยังไม่เคยรู้จักใครที่ใจดีเหมือนคุณพระเลย.

พระราม.

ถ้าคุณรู้ เหตุการณ์ตลอด

คุณก็คงจะเข้าใจได้ว่า

ความใจดีของ

ฉัน ครองนี้ มีความเห็นแก่ตัวระคนอยู่มาก.

เทพ.

ขอรับประทานโทษเถิดขอรับ,

แต่ผมยังไม่ใคร่จะเชื่อเลยว่าเป็น

เช่นนั้น, เพราะผมเห็นคุณพระเป็นผทเห็นแก่ตัวน้อยที่สุด.

พระราม.

แต่ในการที่ช่วยคุณครองนี้ มีการเห็นแก่ตัวระคนมากอยู่, เพราะใน

๕๑

แน่น.

จ้าง ! จ้าง ไว้ !

จ้าง.

(ซานในโรง.) ทา !

แน่น.

ยกของออกมา^{๕๕}ทน.

(พลทหารจ้าง, คนใช้สโมสร, ยกเครื่องหน้าขาออกมาทาง

ประตูขวา, และนายสิบโท แน่ง กับพลทหารล่างช่วยกันจัดโต๊ะ

หน้าชาพลาง, พุดกันพลาง.)

จ้าง.

หมื่นผยองคยการช่างม^{๕๖}แวกมา^{๕๗}เยยมขอย^{๕๘}จริงนะ.

แน่น.

ก็แล้วอย่างไรล่ะ ?

จ้าง.

ก็เราก^{๕๙}เห็น^{๖๐}ขนะสิ.

แน่น.

อ้อ ! แกเห็น^{๖๑}เห็น^{๖๒}ขนะ^{๖๓}เ็น^{๖๔}ไป^{๖๕}น^{๖๖}หรือ ? กลับไป^{๖๗}ประจำ^{๖๘}กอง^{๖๙}เสี่ย^{๗๐}คัก^{๗๑}

แล้วกัน.

๕๒

จ่าง.

เปล่าน่า ! พวกเล่นต่างหาก. ที่จริงอยู่สโมสรนิกเกาหรือ. ใ้เห็น
คนต่าง ๆ แลผู้หญิงสวย ๆ.

ແฉง.

เอ็งนี่ อัยาริทะเลลงเกินตัวไปหน่อยเลย.

จ่าง.

ทะเลลงอย่างไร ?

ແฉง.

เอ็งเข็นไฟร์ ไม่ควรจะพูดถึงพวกคุณ ๆ ผู้หญิงที่เป็นญาติพี่น้อง
ของคุณนายทหาร,

จ่าง.

พุทโธ ! ก็นยังไม่ไ้ตั้งใจพูดถึงคุณ ๆ เหล่านั้นเลย. ก็นันกตง
พวกที่ตามหลังเขามาต่างหาก.

ແฉง.

งนิกแล้วไปนะสิ.

จ่าง.

แล้วกนจะตกลงคนไหนกันแน่ ?

๕๓

แน่น.

ใครตกลงกับใคร ?

ข้าง.

ผู้บังคับการนะสิ.

แน่น.

ทำไม ?

ข้าง.

จะตกลงกับคุณกุหลายหรือกับคุณศรี ?

แน่น.

กับชัย ? คุณศรีเป็นชนของคุณเทพต่างหาก.

ข้าง.

แน่นหรือ ? ก็น่าจะเห็นว่าชอบกับท่านผู้บังคับการแหละมาก.

แน่น.

ชอบกันอย่างยิ่งกับผู้ใหญ่, อย่างอาภัพหลานสิไต่อยู่. ผู้บังคับการกับเจ้าคุณวิเศษเขาชอบพอสนิทสนมกันมานานแล้ว.

ข้าง.

แต่ถ้าผู้บังคับการไต่กับคุณศรี จะเหมาะกว่าไต่กับคุณกุหลาย.

๕๘

แฉ่ง.

ทำไม!

จ้าง.

เพราะกันไม่ชอบทำทางคุณกุหลาย. หน้าศาลสมจะคบคนใช้เก่ง.

แฉ่ง.

ช่างสังเกตจริงนะเอ็งนี่.

จ้าง.

แน่ละ. ใคร ๆ ชมกันมานานก็ละว่าตากันไว้นัก.

(นางกุหลาย สุนทรกาณท์, นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน,

กับนายดาบ เทียบ เทพโยธิน ออกทางประตูซ้าย.)

เทพ.

อ้อ, เขาจ้หน้าชาในนี้; ตทเตยว, เราคอยอยู่ในนกกอนก็ได.

นางสุนทรกาณท์.

(พูดกับแฉ่ง.) น้แน่, แกไปเตรียมชงน้ำชาไว้ให้พร้อมก่อน,
พอเรียกให้ได้นะ. (นั่ง.)

แฉ่ง.

ขอรับ. (แลดูตากันกับจ้าง.)

นางสุนทรกาณท์.

ออกไปคอยอยู่ทางห้องในโน้นสิ.

แจ้ง.

ขอรับ. (พระยักหมั้วชวนจ่างเข้าโรงไปด้วยกันทางประตูขวา.)

เทพ.

แล้วคุณพ่อก็จกการส่งตอกเขยให้ท่านอย่าให้ขาดนะขอรับ.

นางสุนทรกาณท์.

อย่าวิตกเลยพ่อเทพ, พระกแลให้ตลอด. แต่คุณพระท่านเป็น
คนใจดี, เพราะฉะนั้น ถึงตอกเขยตอกหอยจะขาดค้างไปข้าง ท่าน
ก็คงไม่เร่งรัด.

เทพ.

ไม่ได้สิขอรับ. เดี่ยวเร่งท่านกรุณาแก่เราเป็นหนักหนา, เรา
ต้องขอตรงต่อท่านจึงจะควร.

เทียบ.

ถูกแล้วคุณพ. เราต้องรำลึกถึงบุญคุณของท่านให้มาก.

นางสุนทรกาณท์.

ทายจริง, น้องทั้งสองคนเห็นพเช่นอย่างไรไปเทียวนะ, พก
รู้สึกบุญคุณของคุณพระรามเหมือนกัน, แต่เพียงฉลาดกว่าน้องสักหน่อย
หนึ่ง ทศปรีศนาของท่านออกดีกว่าน้อง.

เทพ.

ปรีศนาอะไร ?

๕๖

นางสุนทรภานฑ์.

ขอท ท่าน พูตว่า ใน การ ที่ ท่าน ช่วย พื่อเทพ ท่าน คำนงถึง ความ สุข ของ

ใครอีกคนหนึ่ นอกจากตัวพื่อเทพนี้, นึกออกใหม่ว่าท่านหมายความถึง
ใคร ?

เทพ.

ผมเตาไม่ถูก.

นางสุนทรภานฑ์.

นเห็นเขาถึงว่า, ผู้ชายละก็มีความสังเกตสังกาน้อยเต็มที.

เทพ.

เอะ ? นคุณพหมายความว่า คุณพระท่านนกลงตัวคุณพระนหรือ ?

นางสุนทรภานฑ์.

กถาท่านจะนงเช่นนขางละก็ จะเห็นเป็นของประหลาดเหลือเกิน

เที่ยวหรือ ?

เทพ.

ก็ออกจะประหลาดมากอยู่.

นางสุนทรภานฑ์.

เพราะเหตุไร ?

๕๗

เทพ.

เพราะ—เพราะผมไม่เคยนึกเช่นนั้น.

นางสุนทรภาคณท์.

ถ้าไม่เคยนึกก็ลองนึกดูข้างดี.

เทียบ.

ชอบกลคุณพ.

ถ้าเป็นไปได้จริงเช่นนั้น

ก็จะเห็นประโยชน์ดีมาก

สำหรับเรา; อย่างไรเทพ?

เทพ.

ขอผูกพรอองคุกก่อน.

เทียบ.

ครองอะไร?

เทพ.

ถ้าคุณพระท่านให้เงินแก่พ

เพราะท่านพอใจในส่วนตัวพทุกหลาย

ละก็ มนูกุเกอยเทากย—

เทียบ.

เทากยเราชายพทุกหลายฉะนันหรือ?

เทพ.

มนูกุออกจะลงรอยนันแหละพอเทียบ.

นางสุนทรภานท์.

อ๋อ ! หมั่นไส้จริง ๆ, พ่อผู้ชายทั้งสองคนน ! ก็ทิวเข็นน้อง
จะมาเอาพี่ไปขายไปเซอะอะไรโตเถยวนน. มาพากันลุกขึ้นชุลมุลอะไรกัน
ก็ไม่รู้ละ. นิ่ง ๆ เสียอย่างเถอะ, และขอให้กิจการดำเนินไปตามแต่
บุญแต่กรรมหน้อยเถอะ.

เทพ.

เคียวชอรว. ผมออกจะขงมน ๆ อ๋อ. ขอผิดไคร่ตรงอ๊กหน้อย.

นางสุนทรภานท์.

อ๋อ ? เขอจริง ๆ ! ไม่รู้ว่าเข็นเข้าอะไรละ. ฉันไม่ยอมยกพี่กับ
พ่อเทพเสียแล้วละ, พ่อเทพยกก็อย่ามาพลอยเข็นเข้าไปอีกคนหนงหน้อยเลย.

(นายร้อยตรี จิต ใจกาจ, นายร้อยตรี แสง เวศบุตร,

กับนางสาวจันทน์ ใจกาจ, ออกทางประตูซ้าย.)

จิต.

อ๋อ, คุณกหลาย, มาเมอไรชอรว ?

นางสุนทรภานท์.

มาเมอสักรูหนงเองแหะละคะ. — แม่จันทน์, ฉันไต่ยินว่าหล่อน
ไต่ไปอาสาเข็นนางพญาลจริงหรือจะ ?

จันทน์.

จริงคะ.

นางสุนทรภานท์.

หล่อนเก่งมาก.

แต่ทำไมยังไม่แต่งเครื่องนางพยาบาลล่ะ ?

จันทน์.

เขายังไม่ได้จ่ายให้คะ.

พรุ่งนี้จะไปรับ,

แล้วกล่เลยเขาประจำ

ฝากหคททเคยว.

นางสุนทรภานท์.

หล่อนมีประกาศนียบัตรอยู่แล้วไม่ใช่หรือ ?

จันทน์.

มีแต่สำหรับขงชุมชนพยาบาล.

ก็ฉันต้องไปหาความรู้เพิ่มเติมอีก

จิต.

พจนทนัมยามาแจกให้พวกทจะออกไปสนามรบไม่ใช่หรือ ?

จันทน์.

มีมาสังละอินพรรณละน้อย,

สำหรับให้ผทชอขพอกน.

(ควัก

ยาจากในถุงส่งให้เรียงตัว.)

คุณเทพ,

เห็นเคยเป็นหวัดบ่อย ๆ,

นำมันยุดะลิปทล.

เทพ.

ขอยใจมาก.

ฉันจะไม่เข็ดขวดจนกว่าจะไปเป็นหวัดในสนามรบ

๒๐

จันทน์.

คุณเทียบ, ไปอยู่ห่มมืองนาน น่าจะมีเซอะมะแลเรยติดมาข้าง;
นคะ ยาकिनไซซลเฟท.

เทียบ.

ขอใจ. ฉนั้นออกจะต้องการจริง ๆ คว้า.

จันทน์.

พอจิต เห็นเคยแต่มีอาการท้องเสียบ่อย ๆ, เพราะค่อนข้าง
ตะกละ; ยาปลาเป็นา.

จิต.

เหมาะที่เดี๋ยว ! แต่เสียใจที่ ต้อง ห่มน ประมาท คว้าว่า เป็นคน
ตะกละ, แต่ก็ช่างเถอะ, บางทีจะโตเผอแผ่ไปถึงคนอื่นคว้า, เพราะ
ในกรรมทหารนุมนคนทีใจเดีวกับผมหลายคน.

แสวง.

ฉนั้นล่ะ ? หวังใจว่าจะโตเป็นพิเศษหน่อย.

จันทน์.

นคะ, เขยเปาเคอร์, กยหนังสือแยบแย่งโคลงฉนที่กาพยกถฉน
(คนอื่น ๆ หัวเราะ; แสวงหน้าเงื่อน ๆ.)

แสวง.

ไ้ ! เหมเอาฉนเป็นเขยเสียแล้ว ! ถ้าฉนเป็นทารก คว้า
เล่ฉนจะเป็นอะไร ?

จันทน์.

เป็นพ่อคุณพระพอไต่กรรมัง ? ก็ฉันท์แก่ว่าคุณหลายขี้ไม่ใช่หรือ ?

แสง.

ก็ทำไมต้องเอามาโฆษณาด้วยล่ะ ?

(พระรามพลภัทธ พาทพระยาวิเศษวรวิสัย, คุณหญิงวิเศษ

วรวิสัย, และนางสาวศรี วรวิสัย ออกมาทางประตูซ้าย.)

พระราม.

อ้อ, แม่กหลาย, แม่จันทน์, มาคอยอยู่นานหรือจะ ?

นางสุนทรภานฑ์.

คอยไม่นานดอกคะ.

พระราม.

เชิญคุณหญิงนั่งสิขอรบ.—แม่ศรี, เกาอดควนสขายดี.

(ต่างคนต่างนั่งตามแต่จะเหมาะ, กระจาย ๆ กัน.)

นางสุนทรภานฑ์

พ่อเทพ, บอกให้เขาเอาน้ำชาเข้ามาสิ

(เทพเข้าโรงทางประตูขวา.)

พระราม.

แม่จันทน์, ฉันได้ทราบข่าวลือนไปอาสาเป็นนางพยายาล, ฉัน

ต้องขอชมเชยหลอนมากทีเดียว.

จันทร์.

ดิฉันไม่เห็นเข่นของอัครวรยอะไรเลย.

เมื่อดิฉันไปรบข้างไม่ได้

ก็ต้องอาสาไปทำหน้าที่ทศควรจะทำให้.

(เทพนำนายสิบโท แฉ่ง, ซึ่งถือกำเนิดาษา, ออกทางประตูขวา.

แฉ่งวางพานโต๊ะน้ำชาแล้วกลับเข้าโรง.)

พระราม.

คตเตยว; หวังใจว่าพร้อมอยู่ด้วยกันทั้งนันทะกินนาษา.

(ลุกขึ้น

จะหยิบการิน.)

นางสุนทรภานท์.

ดิฉันรินเองเจ้าคะ

การินนาษาเป็นหน้าที่ของผู้หญิง.

(พระรามชะงัก,

แต่ไม่พูดว่าอะไร.

แม้ศรีแลคุนางสุนทร

ภานท์, เจอะตากัน, แม้ศรีเมินหน้า; นางสุนทรภานท์ยิ้มแล้วริน

น้ำชาต่อไป, ส่งถ้วยให้นายทหารหนุ่ม ๆ ไปแจกแก่ผู้หญิง.)

พระยาวิเศษ.

คุณพระทราบหรือยังว่ากรมของคุณพระจะไปเมื่อไร ?

พระราม.

ผมยังไม่ได้รับคำสั่งแน่นอนขอรับ,

แต่เข้าใจว่าคงจะในสองสาม

พระยาวิเศษ.

ถ้าผมมีเวลาว่าง ผมหวังใจว่าคุณพระจะไปหาผมอกสักครึ่งหนึ่งก่อน
ไป.

พระราม.

ถ้าผมมีเวลาว่างผมจะไป, เพราะผมก็อยากจะหาเจอคุณเหมือนกัน
กัน, แต่ผมรีบปากแน่นนอนไม่ได้; ละเนน ผมจึงได้เชิญมาพบกันย้าย
วันน, ซึ่งเผอิญว่างอยู่.

คุณหญิงวิเศษ.

คุณพระคะ, เชิญทางนประเดี๋ยวได้ไหมคะ ?

พระราม.

ได้สิขอรับ, (ลุกไปที่คุณหญิงวิเศษ.)

คุณหญิงวิเศษ.

(ลุกขึ้น.) ดิฉันอยากถามมานานแล้ว ว่ารูปที่ติดผนังนั้นรูปอะไร ?
ซึ่งออกไปตรงทางด้านหน้าเวที, ซึ่งสมมติว่าเป็นผนังด้านหนึ่ง.

แล้วเดินออกมาทางข้างหน้าเวที และพูดคุยกับพระรามโดยจำเพาะ.)

คุณพระคะ, ดิฉันต้องขอประทานโทษในการที่จะต้องถามอะไรสักอย่างหนึ่ง
คุณพระไม่ได้สังเกตเห็นบ้างเลยหรือว่าหมื่นแม่ศรีน่ะไม่สบายเลย.

พระราม.

ผมสังเกตเห็นแล้ว. และมีความเสียใจ. เป็นอะไรไปหรือขอรับ ?

คุณหญิงวิเศษ.

ส่วนร่างกายนะเขาสบายก็ดอกคะ, แต่เขาไม่สบายใจ.

พระราม.

อย่างนั้นหรือซอรัย ?

คุณหญิงวิเศษ.

คะ. ยิ่งใกล้เวลาที่กรมของคุณพระจะไปมากเข้า ลูกก็ฉันก็ยิ่ง
เศร้าใจมากจนทุกที คิดฉันเช่นแม่, ก็เป็นขรรคมดาบสังหารลูกไม่ได้
คุณพระเข้าใจไหมคะ ?

พระราม.

(ฮ้อยอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงตอบ.)

แต่ผมก็เห็นจะพอเดาถูก.

คุณหญิงพูดเป็นปริศนาอยู่หน่อย,

คุณหญิงวิเศษ.

ก็ถ้าจะนั้น คุณพระจะไม่เมตตาต่อลูกสาวคิดฉันบ้างหรือคะ ?

พระราม.

ถ้าผมช่วยให้แม่ศรีได้รับความพอใจได้ ผมก็จะยินดีมาก.

คุณหญิงวิเศษ.

ก็ฉันขอบพระเดชพระคุณละคะ.

(ต่างคนต่างหันกลับไปทางโต๊ะน้ำชา.)

นางสุนทรภานท์.

แม่ศรี. อย่างไรหงอขไปจะวันน ?

ศรี.

ดิฉันไม่รู้สึกตัวเลยว่าผิดปกติอย่างไร.

นางสุนทรภานท์.

อ๋อ ! หล่อนขี้ดิฉันไม่มีคคอก. ฉันท้เป็นผีหญิงเหมือนกัน, เข้าใจก็เทียบว่าใจคอของหล่อนเป็นอย่างไร. เมื่อนกถองการทกรมทหารนจะไปในเร็ว ๆ นี้ ก็อดรู้สึกใจหายไม่ได้, จริงใหม่จะ ?

ศรี.

ก็จริงคะ.

นางสุนทรภานท์.

ดิฉันนงแล้วเทียบ ! (หันไปพูดกับพระราม) คุณพระคะ, นห้องบิลเลียดเบ็ดใหม่คะ ?

พระราม.

อ้อ, เบ็ด.

นางสุนทรภานท์.

ถ้าเช่นนั้น ไปเล่นกันสักหนอยไม่ดีกว่าคะ ?

พระราม.

ก็ได้. คุณจิต, ไปรคพาแขกของเราไปห้องบิลเลียดก็เถอะ.

เชิญทางนั้ขอรับ.

(จิตกับเทียบพาคุณหญิงวิเศษ, นางสุนทรภานท์, และพระยา

วิเศษเข้าโรงไปทางประตูซ้าย, คงเหลืออยู่แต่แม่จันทน์ซึ่งคุยอยู่กับ

เทพและแสงที่คานหลังแห่งเวที, กับแม่ศรีคั่งนั่งอยู่ที่เดิม, และ

พระรามยืนอยู่ใกล้ ๆ.)

พระราม.

แม่ศรี, ฉันมีความเสียใจที่เห็นหล่อนไม่สบายเช่นนั้น.

ศรี.

ก็ฉันก็ขอโทษคุณพระ ในการ ที่มา นัง เป็น คน เช่น เค้าอยู่
ในสโมสรของคุณพระ. โดยมากก็ฉันเป็นคนที่ชอบสนุก, แต่เวลานั้นมันเป็น
อย่างไรไปไม่ทราบ.

พระราม.

ฉันเห็นใจหล่อน, และนึกถึงประโยชน์ของหล่อนอยู่เสมอ, ฉันจึง
ได้พยายาม ที่จะขัดเครื่อง กีดขวาง ในทาง ความ สุขของ หล่อน ให้คืนดี สันไป.
ขอให้เชื่อเถิดว่า ฉันไม่ปรารถนาอะไรยิ่งไปกว่าที่จะได้เห็นหล่อนมีความสุข
สุขโดยบริบูรณ์. (ยกมือแม่ศรีขึ้นจูบ, แล้วหันไปพูดกับแม่จันทน์)

แม่จันทน์, ไม่ไปคุยเขาเล่นบิลเลียดบ้างหรือจะ ?

๖๗

จันทร์.

ไปสี่ห้าคะ.

พระราม.

คุณแสง, ไปด้วยกัน.

(สามคนพากันเดินไปทางประตูซ้าย; เทพจะตามไป, พระราม

โบกมือห้ามไว้, แล้วสามคนก็เข้าโรงทางประตูซ้าย.)

เทพ.

แม่ศรี, ฉันหาโอกาสที่จะพบกับหล่อนมานานแล้ว.

ศรี.

คุณจะมีอะไรพูดอะไรกับฉันก็ไปรบกวนเสียเร็ว ๆ เถิดคะ, เพราะ
ฉันไม่สู้จะสบายนักเวลานี้.

เทพ.

แม่ศรี, หล่อนไม่ได้สังเกตเลยหรือว่าฉันรักหล่อน ?

ศรี.

ขอโทษเถิดคะ; ฉันฟังด้อยคำเช่นนั้นไม่ได้.

เทพ.

ขอให้ฟังสักหน่อยเถิด. ฉันยังไม่ได้แสดงความรักให้หล่อนทราบ
ก็เพราะเมื่อก่อนฉันเห็นเธอเป็นสวามีคนดีคนหนึ่ง, รู้สึกตัวว่าไม่ควรที่จะ

เออเออมพดจาแสดกงควมรกให้หล่อนทราย, แต่ขทนฝมพระเศษพระคณ
 ท่านไคช่วยอกหนน ให้ฉนไคหลกพนจากหนสน, ฉนรสถกคววเวงหนนเชน
 แลว รงไคกลมาพกกยหล่อนเชนน. อกประกวหนง ฉนกจะทอง
 ไปสนามรบในเรว ๆ น, ถาฉนไคทรยวว่าหล่อนมควมเมตทาคอฉนอยู่
 ขางแลว กจะเชนทสขยใจหะไรเปรยขมไค. และเชอวควมเมตท
 ของหล่อนจะเชนเหมอนเครองวางของกนอนทรายทงสน.

ศรี.

คุณเทพคะ, คฉนไคพงถอยค้ำของคณแลวรสกขใจนชอกไม่ถก,
 และถาคฉนสามารถจะทอยให้คณพอใจไคคฉนกจะขนคมาก. แต่คฉนเสย
 ใจจริง ๆ ทคฉนจะทอยเชนนนไม่ไค.

เทพ.

แม่ศรี, หล่อนหมายควมว่ากระไร ? หมายควมว่าหล่อนรก
 ฉนไม่ไคฉนนหรือ ? ฉนเลวเกินทหล่อนจะรกไคฉนนหรือ ?

ศรี.

ไม่ไคเชนนนเลย. ถาคฉนเชนผหญิงสาวขน คฉนจะขนคและ
 รสถกมใจมากทคณรก; แทนคฉน - คฉนเชนคคฉน, เพราะฉนน
 ไม่มอะไรอนนอกจากคองขอโทษคณในการทคองขคใจคณเชนน.

เทพ.

ฉนเสยใจ ! ฉนเข้าใจผคไป, หมายว่าหล่อนมควมเมตทาคอฉน.
 ฉนฉนไปเองเท่านน. ขอโทษทฉนไคมาพกรขกวนหล่อน.

๖๑๖
ศร.

ถ้าคุณได้ทำให้ผมเข้าใจผิดไปละก็ ฉันก็เสียใจมาก. ฉันก็
เข้าใจผิดเหมือนกัน ว่าการพนันเช่นนี้มันผิดคนชนจากพันธุ์ก็อย่างไร.

เทพ.

ฉันขอถามอีกคำเดียวว่า หลอนมทรภักดีแห่งขอนแก่นหรือ ?

ศร.

(อยู่ยครู่หนึ่งแล้วจึงตอบ.) จะได้อย่างไรได้ ? (เมินหน้า.)

เทพ.

ถ้าเช่นนั้น จะให้ฉันหวังได้ยังไงใหม่ ว่าภายหน้าหลอนอาจจะ
เมตตาลฉัน ?

ศร.

คุณอย่าหวังเช่นนั้นดีกว่า, เพราะในเวลาาน ฉันก็นึกว่าจะไม่
แต่งงานกับใครหมกมุ่นตลอดชีวิต. (ก้มหน้า.)

(เทพยื่นคูปองหนึ่ง, แล้วเดินก้มหน้าเข้าโรงไปทางประตู

ซ้าย.)

ปิดม่าน.

อง ก ๓

ฉาก: ในสนามเพลาะ, แนวทศกรมทหารกราบที่ ๒๒ รักษาอยู่.

[เป็นเวลากลางวัน. สมมติว่าแนวข้าศึกอยู่ทางด้านหลังเวที,

เพราะฉะนั้นทางด้านหลังนั้นเขียนเป็นท้องฟ้า. มีสนามเพลาะยัดขวาง

เวทีจากขวาไปซ้าย, มีเป็นชั้นกันทั้งขวาและซ้าย, ฉะนั้นผู้ที่จะเข้า

ออกต้องเสียอ้อมล้น, สนามเพลาะนี้สำหรับคนยืนยิง, ที่เชิงเทียน

ยกพื้นสำหรับชั้นไปยืนยิง; สูงกว่าพื้นเวทีสักคืบหนึ่ง. ที่ในท่าวาง

ระหว่งชั้นสนามเพลาะมีที่บ่มไม้ ใช้ต่างเก้าอี้, และมีโต๊ะทำด้วยไม้

ปูปะตามบุญตามกรรม.]

(เมื่อเปิดม่านนายร้อยตรี จิต ใจกาจ กับ นายร้อยตรี แสง

เวสบุตร นั่งอ่านจดหมาย, ว่าที่นายร้อยตรี เทียบ เทพโยธิน

เขียนจดหมายอยู่ที่โต๊ะ, และมีทหารยามคน ๑ ยืนอยู่ที่เชิงเทียน

หันหน้าไปข้างหลังเวที.)

จิต.

เทียบ, นพแก่ไปไหน ?

เทียบ.

ไปตรวจสนามเพลาร้านซ้ายของเรา. ทำไม ?

จิต.

เปล่า. หมายถึงใช้ไปทำการพิเศษอะไรอีก.

เทียบ.

จริงนะ, คุณเทพละครี่ข้างมีโอกาสดำ้ทำการอะไรแปลก ๆ มากจริง ๆ. ผู้ซ่งคักการเรียกใช้เส่มอ ๆ จนไมใครจะมีเวลาว่าง. พักหลายบ่นว่าพิเทพไมใครจะเขียนจดหมายไปดังข้างเลย; นิดนกำลังเขียนไปซ่งแรงให้พักหลายทราวยว่าพิเทพคักคระจริง ๆ.

จิต.

ถ้าแกเขียนจดหมายยังไม่จบก็เขียนเสี้ยก่อนสิ. เวลาที่คุยกันนะมันมีดมไป, จนเกินค้องการละ.

เทียบ.

ฉันเขียนจบแล้ว. เช่นแต่จะคอยถามพิเทพว่าจะมีอะไรส่งไปดังพักหลายข้าง จะไดเขียนเติมลงไป.

จิต.

ถ้าจะนั้นกักแล้ว. (ควักบัตรออกจตุลข.) ที่จริงแกเองก็เคราะห์คักไมใช่น้อยเหมืออนกัน. พอออกมาได้หัน้อยเคียวได้ โอกาสแสดงความสามารถให้ปรากฏ.

เทียบ.

จริง, เป็นเคราะห์ดีมาก, ที่ผจญดวงครวาทฉันต้องออกไปลาด
 ตระเวนหาข่าว ก็จำเพาะไปโดนเวลาที่เจ้าพวกซำคักมันใช้คนโง่ออกมา
 ค่าย ! (หัวเราะ.) ฉันไม่ได้คิดว่าเป็นการรบจริง ๆ เลยเทียบ; นักเช่น
 เหมือนเวลาไปซ้อมรบที่ทุ่งโพธาราม.

จิต.

พอจริง ๆ นะ, ฉันยินดีที่แก้ได้ประสพโอกาสอย่างนั้น, เพราะมัน
 เป็นผลให้แก้ได้เห็นว่าทนายร้อยตรชน.

เทียบ.

ฉันก็เหมือนกัน. เมื่อฉันยังเป็นเพียงนายทนายอยู่ ตรี สักอย่างไร ๆ
 มิรู้ใด, เพราะจะเข้าพวกนายทหารสัญญาบัตรก็ไม่มีใครสนิท, แต่จะไปเข้า
 พวกชนประทวนก็รู้สึกไม่สนิทอกเหมือนกัน.

จิต.

แสง !

แสง.

อะไร ?

จิต.

อ่านจดหมายยังไม่จบอีกหรือ ?

แสง.

จบนานแล้ว, แต่อ่านทวนซ้ำอีก.

จิต.

ซี. พลิกคนจริง !

แสวง.

พลิกอย่างไร ?

ก็ย้ายทนมนมอะไรทำนอกรอกจากนงค้อยกว่าพอเจ้า

ประศนขาศักจะมาเยี่ยม.

จิต.

จริงของแก. เออ, แลวกพจนทนสยาค้อยหรือ ?

แสวง.

กันจะไปรู้เขาหรือ ?

จิต.

อ้าว, มันไม่ใช่จกหหมายพจนทนคอกหรือ ?

แสวง.

นางพยายาลพจนทนหรือจะเขยนจกหหมายมาถงคนคอกค้อย เช่น นายร้อยตรี เวศยทร ? ตงแต่เขาได้พยายาลผญชการกองพลเสียแล้ว เขาไม่ถ่อมตัวลงมาวิสสาสะกยใครทมยศคากว่าชนนายพจนทนคอกนะ.

เทียบ.

ถ้าจะนั้น เราต้องรหาคความชอยกันเสียเร็ว ๆ สิ, จะไปเชนนายพจน นายแพนกับเขาข้าง.

จิต.

เราจะยกเขาคำรบกวนหรือขอรับ ?

หลวงศุภสร.

ข้างที่จะตรงกันข้าม; แต่ผมพบมากกว่านั้นไม่ได้.

(นายพันโท พระรามพลกัทร กับนายร้อยโท เทพโยธิน

ออกทางซ้าย.)

พระราม.

อ้อ, คุณหลวง. มีคำสั่งอะไรจากกองพลหรือขอรับ ?

หลวงศุภสร.

มีอะไรออกจะแปลก ๆ มาอย่างหนึ่งผมจะต้องพุดกับคุณพระ.

พระราม.

(พูดกับนายทหารหนุ่ม ๆ.) คุณ ๆ ไปรตไปค้อยอยู่ทางข้างโน้น

ก่อน, นอกจากคุณเทพอยู่ค้อยรับใช้ผม.

(นายทหารหนุ่ม ๆ นอกจากเทพเข้าโรงทางขวา. พระราม,

หลวงศุภสร, และเทพต่างคนต่างนั่งตามแต่จะเหมาะ.)

หลวงศุภสร.

คุณพระ, ตามที่ผมได้เล่าให้ฟังเมอมานี้ผมเคยมาเยี่ยมคุณพระครั้งก่อน, ว่า
จะใช้คนสืบข่าวลือเขาไปฟังเหตุการณ์ในแนวของข้าศึกกัน, บัดนี้คนนั้น
กลับมาแล้ว.

พระราม.

ได้ข่าวอะไรเป็นแก่นสารมาอย่างใหม่หรือ ?

หลวงศุภสร.

ก็ออกจะไต่ซอร์ม, และ ข่าว นั้น ออก จะ สำคัญ สำคัญ สำหรับ คุณ พระ,
เพราะฉะนั้น ผมจึงได้ขออนุญาตท่านผู้บัญชาการพาเอาตัวผู้สืบข่าวนั้นมา
ทันควย. คุณเทพ, ถ้าคุณเกินออกไปทางโน้นจะพบบุคคลแต่งเครื่องพลเรือน
คนหนึ่งนั่งคอยอยู่, คุณพาตัวมานั่งเถาะ

(เทพเข้าโรงไปทางขวา.)

พระราม.

คนที่ใช่ไปครั้งนั้นผมหวังใจว่าจะดีกว่าคนก่อนนะคุณหลวง ?

หลวงศุภสร.

เป็นคนที่เคยนำข่าวดี ๆ มาบอกหลายคราวแล้วหรือ. เป็นคนทรวิ
ภาษาต่างประเทศดี, และฉลาดไหวพริบดีด้วย.

(เทพกลับออกมาทางขวา, พาผู้สืบข่าวลับออกมาด้วย. ชาย

ผู้หน้าตาเป็นคนครึ่งชาติยุโรป, แต่งตัวเครื่องพลเรือนอย่างฝรั่ง

ปอน ๆ.)

หลวงศุภสร.

ขอให้แก่เล่าความให้คุณพระฟังโดยย่อ.

ผู้สืบข่าวลับ.

ผมได้รับคำสั่งจากคุณหลวงศุภศรี ให้เข้าไปสืบข่าวภายในแนวของ
 ชาติภัก, ผมก็ได้ออกไปจากแนวของเราในเวลากลางคืนเมื่อวันที่ ๑, ไป
 ทยานนาวางซึ่งผมซ่อนเครื่องแบบทหารชาติภักไว้, แต่งตัวเครื่องแบบนั้น
 แล้ว ผมก็เล็ดลอดเข้าไปในแนวของชาติภักได้, แล้วไปซุ่มอยู่จนเวลา
 รุ่งเช้า เมื่อพวกคนใช้นายทหารชาติภักกลับไปทักกองบัญชาการกองพลของ
 ชาติภักทบทวนแนวตรงกันข้ามนี้ ผมจึงได้เดินปนเข้าไปด้วย. ผมพยายาม
 เล็ดลอดเข้าไปตั้ง ในห้องเสนาธิการ กอง พล นน ใต้ โดยปลอมตัวเป็นทหาร
 รัยใต้.

พระราม.

ฮือ ! ก็เก่งพอใช้.

หลวงศุภศรี.

แต่นักไม่ใช่ครั้งแรกที่นายคนนั้นเขาได้เคยทำเช่นนั้น. เล่าต่อไปสิ.

ผู้สืบข่าวลับ.

พวกนายทหารเสนาธิการไม่สงสัยผมเลย จึงพดกันโดยมิได้ระวัง
 ตัวเลย. ผมจึงสืบได้ความว่า เขาได้ให้ทหารช่างซุกคูโมงค์เข้ามาที่แนว
 สนามเพลาะตรงนั้น, และเขาก็ทิ้งระเบิดให้ฟังเป็นช่อง, แล้วจะได้ยกเข้า
 โจมตีตรงที่ทะเล. เขานึกกันว่าถ้าได้ยิงเสียระเบิดเมื่อใดให้ยกเข้าโจมตี
 ที่เดียว. ผมเห็นเวลาจวนกริบหันออกมา, เพื่อนำข่าวมาส่งคุณหลวง.

พระราม.

แถมทราบหรือเปล่า ว่าอุโมงค์ของเขาขุคเข้ามาตรงไหน ?

ผู้สับข่าวลับ.

ผมสงสัยไม่ไ้กับความซัดเจินขอรับ, เป็นแต่ได้ ยิน เขากล่าวกันว่า

ปลายอุโมงค์จะยื่นเข้ามาในตาราง "เค ๑๗."

หลวงศุภสร.

(ทียบแผน^๑ที่ออกทางและข^๕.) ^๕ นขอรับ, ตาราง "เค ๑๗."

ตามแผนที่ของฝ่ายข้าศึกที่เราได้ไว้จากชะเลย.

พระราม.

ก็อย่าในราว ๆ ตอนน^๕แห่งสนามเพลาะของเรานะสิ.

หลวงศุภสร.

ถูกแล้วขอรับ.

พระราม.

ก็ทำไมไม่ให้ทหารข้างของเรา ขุดอุโมงค์ออกไปต่อสู^๕และระเบิด
เสียด^๕คุณหลวง ?

หลวงศุภสร.

ไม่มีเวลาจะทำนะสิขอรับ. การขุดอุโมงค์กินเวลานาน, แต่
เรามีเวลาน้อยเต็มที.

ผู้สืบข่าวลับ.

จริงซอรัช. ตามที่หม่อมไต่ทรายข่าว เขาได้เริ่มขุดคูเมืองเข้า
มาหลายวันแล้ว, บ้านนาจะถึงแล้ว.

พระราม.

ถ้าเช่นนั้นเราจะควรทำอย่างไรดีล่ะ คุณหลวง?

หลวงศุภศร.

เราต้องพยายามค้นหาฝั่งดินระเบิดคนในให้จงได้, แล้วขนเอา
คนขนมาเสีย, แล้วจัดการใหม่การระเบิดคนภายในแนวของเรา.

พระราม.

เพื่อทำให้ข้าศึกนึกว่าของตบระเบิดสำเร็จแล้ว ยกมาโจมตี
หรือ?

หลวงศุภศร.

ฉะฉานซอรัช.

พระราม.

ถ้าฉะฉาน ผมจะให้คนลงไปเที่ยวตรวจเคาะฟังดูตามโพรงใต้ดิน,
แล้วขุดลงไป. แต่คิดว่าถ้าเรายิงคนไม่พบบ่อนที่ข้าศึกกระเบิดใต้, ฝ่าย
เราก็จะต้องเสียรพพลมาก, เปลืองชีวิตเปล่า ๆ, เพราะฉะนั้นผมจะสั่งให้
กรมของผมออกไปอยู่ในคูศีกัดและสนามเพลิงแนวช่วย, เหลือไว้แต่
ยามคอยเหตุก็พวกผมจะใช้ในการค้นหาหลุมระเบิดของข้าศึก.

หลวงศุภสร.

คุณพระจะอยู่อำนวยการคนนเองหรือ ?

พระราม.

ขอรับ.

หลวงศุภสร.

คุณพระ, ขอให้โทรตรงๆให้ดิฉัน. ครึ่งนอกจะมือนทวาย

มาก.

พระราม.

เพราะฉะนั้น ผมจึงเห็นว่าไม่ควรมอบให้สอนทำหน้าที่สอนเต็มไป

ตัวสอนตรงๆเช่นนี้. - คุณเทพ, ไปบอกปลัดกรมให้เรียกหาคนอาสาช่วย

ทำการวิจัย; ฉันต้องการนายทหารสัญญาบัตรสองนาย; นายสืบพลทหาร

อีกสิบนาย. ให้ผบังคักของพันต่างถอนคนในบังคับบัญชาดอยไปอยู่ใน

สนามเพลาะแนวช่วยกบคตคต่อ. จนกว่าจะไคยบเสียงระเบคจึงไหรบ

ชนมาประจำแวนน. เขาใจไหม ?

เทพ.

เขาใจขอรับ.

พระราม.

ขอ, แลวกยามคอยเหตุคงไวนะ.

เทพ.

ขอรับ.

พระราม.

คุณรีบไป.

(เทพค้ำบัลแล้วเข้าโรงทางซ้าย.)

หลวงศุภศร.

(พูดกับผู้สืบข่าวลับ.)

แก่ทำการตีมากคราวนี้.

กลับไป

พักผ่อนให้สัวยเถอะ; เมื่อต้องการใช้ฉันทึงเรียกตัว.

(ผู้ส่งข่าวลับเข้าโรงทางขวา.)

หลวงศุภศร.

คุณพระ ผมขอพูดอย่างจริงใจว่า ผมไม่เห็นด้วยเลยในการ
ที่^๕คุณพระจะอยู่กำกับการค้นหาหลุมระเบิด^๕ครั้ง^๕. ชีวิตของคุณพระมีราคา
มากเกินไปที่จะเอามาพว้าเสียเช่นนี้.

พระราม.

คุณหลวง, เราเป็นทหาร ได้ตั้งใจที่จะสละชีวิตสำหรับชาติ,
ศาสนา, พระมหากษัตริย์ แล้วไม่ใช่หรือ?

หลวงศุภศร.

ก็ถูกละขอรับ, แต่ควรจะให้เลือกสละให้เหมาะแก่กาลเทศะ. เช่น
ตัวคุณพระเอง เป็นนายทหารผู้ใหญ่, ควรดนมทวิไว้เป็นผู้นำกรม
ในเวลาทำการเป็นขกแผ่น, ไม่ควรมาผ่านอันตรายในกิจการเล็กน้อยเช่นนี้.

พระราม.

คุณหลวง, คุณเป็นมิตรสหายที่รักร่วมใจของผม, เพราะฉะนั้น
ผมจะขอยกความในใจให้ฟัง, ตั้งแต่ผมได้ออกมาจนถึงสนามรบแล้วใจ
อยู่ทุกเวลาที่จะหาความตายในสนาม, แต่ก็เฉื่อยยังไม่สมปรารถนา
ได้เลย.

หลวงศุภคร.

• ขอกผมได้ใหม่ว่าทำไมจึงอยากตายนัก?

พระราม.

ประการที่หนึ่ง, การตายกลางสนามเป็นความตายอย่างงดงาม
ที่สุดทลกลูกผู้ชายจะประสงค์; ประการที่สอง ผมไม่มีสิ่งไรเหลืออยู่แล้ว
ที่จะทำให้ผมมีความอาลัยในชีวิต (ถอนใจใหญ่.)

หลวงศุภคร.

คุณพระ! ผมพูดได้แต่ที่ผมเห็นใจคุณพระ, แต่ถ้าคุณพระเป็น
อินทราธิบดีล่ะก็ ผมคนหนึ่งจะเป็นผู้ที่เสียตายอย่างที่สุด, เพราะผม
จะหามิตรที่อย่างเช่นคุณพระอีกไม่ได้แล้ว. (จับมือกัน.) ผมจะต้อง
กลับไปรายงานทักองพล, แต่ผมจะรีบกลับมาออกอย่างรวดเร็วที่สุดที่จะมาได้,
เพื่อจะได้มาฟังเหตุการณ์; และถ้าเฉื่อยถึงที่เขาแล้ว, และเราจะต้อง
เสียชีวิตในครั้น, ผมก็ไม่ต้องการอะไรยิ่งไปกว่าที่จะได้ตายอยู่ข้างตัว
คุณพระผู้เป็นมิตรของผม.

(สองนายจับมือกันอีก, แล้วพระรามเข้าโรงทางซ้าย, หลวง

ศุภครเข้าโรงทางขวา.)

(ปิดม่าน ๑ นาที เพื่อ คั้น เวลา. เมื่อ เปิด ม่าน อีก ครั้ง หนึ่ง เป็น

เวลาพลบค่ำ. ทหารยามยังคงยืนอยู่ที่เดิม. นายร้อยตรี จิต

ใจกาจ ออกทางซ้าย.)

จิต.

ยาม! เห็นอะไรอีกข้างไหม?

ยาม.

ไม่มีอะไรแปลกประหลาดขอรับ. ที่แลเห็นเมื่อก่อนราไร ๆ ยังไม่
เห็นกระเดียบเข้ามาอีกเลย.

จิต.

ก็แล้ว. คอยดูไว้ให้ดี ๆ นะ.

ยาม.

ขอรับ.

(จิต เดิน ผ่าน ไป เข้า โรง ทาง ขวา. เจียบ อยู่ ครู่ ใหญ่ ๆ.

แล้วหลวงศุภครกับจิตจึงเดินกลับออกมาด้วยกันทางขวา.)

หลวงศุภคร.

คุณพระรามอยู่ที่ไหนล่ะ?

จิต.

อยู่ในคหฬาท่านขอรบ.- อ้อ, มาแล้ว.

(พระรามออกทางซ้าย.)

หลวงศุภคร.

อย่างไรคุณพระ?

พระราม.

พบแล้วคุณหลวง. คันกันเสียไม่ได้หุยกตั้งสามสี่ชั่วโมง.

หลวงศุภคร.

ดีมาก! แล้วจัดการอย่างไรต่อไป?

พระราม.

ผมได้จัดการให้ขันทนระเบ็ดถอยออกไปให้ลักอีกในอโมงค์ของ
 ชาติกเอง, ซึ่งเป็นการร่ายกว่าและมีอันตรายน้อยกว่าที่จะเอาเข้า
 ระเบียบหลังแนวของเรา. ผมได้จัดการปิดช่องทางที่เราขาดเสียอย่างแน่น
 หนาแล้ว, เพราะฉะนั้น ถึงจะระเบ็ดก็คงไม่พุ่งมาหาเรา คงได้
 แตะชนตรง ๆ ไปเท่านั้น.

หลวงศุภคร.

ดีมาก. เห็นร่องรอยชาติกข้างหรือยัง?

พระราม.

ยามรายงานเมื่อสักครึ่งชั่วโมงมาน, ว่าเห็นชาติกยกขึ้นมา
 อยู่ทชายทุ่ง. ยังอยู่ที่เดิมหรือคุณจิต?

จิต.

ยามว่างอยู่ที่เดิมชอรัย.

หลวงศุภสร.

ท่าทางจะเตรียมการเข้าโจมตีละกระมัง?

พระราม.

ผมก็คิดว่าเช่นนั้น. คุณจิต, ไปบอกกองขันทกลให้มาเข้าประจำที่

เถอะ.

จิต.

ชอรัย (เข้าโรงทางขวา.)

หลวงศุภสร.

คุณพระ, ผมต้องขอล่าวตามใจจริง ว่าผมมีความยินดีเหลือที่จะ
พรรณนา ในการที่ได้มาพบคุณพระที่ ๆ อยู่. ผมนึกหวั่น ๆ เกรงจะได้ยิน
ระเบิดชนเสียจริง ๆ.

พระราม.

ผมมันเคราะห์หัดอย่างนั้นเสมอ. เห็นไหมล่ะ? ที่คนที่รักชีวิตกลับตาย
ไปเสียเป็นก่ายเป็นกอง, ที่ผู้ที่ไม่รักชีวิตอย่างผมมันทำอะไร ๆ มันก็
ไม่ตาย.

หลวงศุภสร.

ผีล้างเทวดาช่วยคุ้มครองคนกล้านะสิ จึงไม่เป็นอันตราย.

(เสียงระเบิดข้างในโรง.)

พระราม.

เอาแล้วใหม่ละ! (ตะโกน.) ท่านายสิบ! เรียกพลชั้นประจำ
หน้าทเร็ว ๆ!

(ทหารลักสิบหรือสิบ สอง คน วิ่ง ออก มา ทาง ขวา, ใน บัง คับ
บัญชา นายร้อยตรี จิต ใจกาจ, และชั้นประจำหน้าท, เตรียม
ยิง.)

พระราม.

ข้าศึกเริ่มรุกหรือยังคุณจิต?

จิต.

พงเริ่มเตยวนขอรบ. - ทหมายข้าศึกกำลังรุก, คืบย่ำ, เริ่มยิง.

(ทหาร ที่ประจำ สนาม เพลาะ ยิง ต่อ สู้ กับ ข้า ศัก. เสียง บิน ยิง

ในโรงด้วย. ยิ่งกันสักครู่ใหญ่, ทหารคนหนึ่งถูกปืน; จิตเรียก
พลพยาบาลมาทามเข้าโรง ทาง ขวา. พระ ราม ขึ้น ไป บน ขาน เทิน เอา
กล้องส่องดูข้าศึก.

พระราม.

คุณจิต, ไปบอกชั้นกลให้ระคมยิงไปตรงกลุ่มนั้น, เห็นไหม ?

๘๗

จิต.

เห็นแล้วขอรับ. (วิ่งเข้าโรงไปทางขวา.)

หลวงศุภคร.

คุณพระ! อย่าชนไปยืนเด่นเด่นสนสน. (จับแขนพระรามดั่งลง

มา.)

(จิตกลับออกมาทางขวา, เข้าประจำที่. ยืนต่อสู้อีกต่อไป

อีก; ทหารญักป่นอีก, จิตก็ให้ทามไปอีก. มีทหารสะพายย่าม

กระสุน มาแจกเพิ่มเติมให้แก่ผู้ที่ยืนต่อสู้. สักครูหนึ่ง จิต จึง พุด.

จิต.

คุณพระขอรับ, ข้าศึกกระสุนระสาย เริ่มถอยแล้วขอรับ.

พระราม.

ไปบอกคุณหลวงกำแหง เตรียมส่งกำลัง ออกตีไล่หลังข้าศึก เวลา
ถอย. เร็วเข้า.

(จิตวิ่งเข้าโรงทางขวา, พระราม ขึ้น บน ชาน เทิน สอง กล้อง

อีก.)

หลวงศุภคร.

คุณพระ, ผมบอกแล้วว่าให้ระวัง.

พระราม.

ไม่ได้ละคุณหลวง. เวลานี้ผมจำเป็นต้องไป, นายสิบตรี, จึง
ไปบอกคุณหลวงกำหนดให้ส่งกองทัพ ออก เคียงวัน. (นายสิบตรีวิ่ง
เข้าโรงไปทางขวา.) ข้าศึกกำลังถอยปรุค ๆ เทียวคุณหลวง. ถ้าเรา
กระแตกออกไปเคียงวันละเป็นได้แตกกระจายแน่.

(อีก สักครู่ หนึ่งจิต กับ นาย สิ บ ตรี กลับ ออก มา ทาง ขวา, เข้า
ประจำที่. เสียงในโรงยึงหนัก. พระรามยืนส่องกล้องอยู่ดู ๆ ร้อง
โอย เอามือกุมหน้าอกขวาเซ. หลวงศุภครกับจิตเข้าพะยุงเอาลง
มวนอนกับพื้น, หลวงศุภครคงพะยุงไว้.)

หลวงศุภคร.

ถูกที่ไหนคุณพระ? (พระรามชี้ที่อกขวาใต้ไหล่ปลาร้า, แล้ว
คออ่อนพับ.) คุณจิต, เร็วเข้า, ตามนายแพทย์.
(จิตวิ่งเข้าโรงทางขวา. นายสิบ สั่ง ทหาร ประจำ สนาม เพลาะ
หยุดยิง. เสียง "ไซโย" ในโรง.)

พระราม.

(ผิงกหัวขึ้น, พุดเสียงกระเส้า.) พวกเราชนะแล้ว - ผมนอน
ตายหลับ. (ทลั้บตา, หัวตก.)

หลวงศุภสร.

คุณพระ! คุณพระ! คุณยังไม่ถึงที่ตอก; อย่างอมง่าย ๆ สิขอรับ.
 (มองดูเห็นพระรามหลับตานิ่งอยู่, หลวง ศุภสร แสดง กิริยา ไม่ สบาย
 ใจ.)

(นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน, นายร้อยตรี จิต ใจกาจ,
 กับ นายร้อยเอก ชุนบ้ำบัดพยาธิ, ออกทางขวา. นายแพทย์
 ตรงไปตรวจพระราม. นายทหารอีกสองคนยืนดู, ทำทางตกใจ.)

หลวงศุภสร.

เป็นอย่างไร ท่านชุน?

ชุนบ้ำบัด.

ผมยังไม่ได้อธิบายว่าจะเป็นอย่างไร. ถ้าขอดไม่ทะเลาะก็เห็นจะไม่
 เป็นไรมาก, แต่ผมเห็นใกล้กันก็ เกรงจะถูกขัง, ไม่มากก็น้อย.

หลวงศุภสร.

ก็เวลานจะทำอะไรได้บ้างไหม?

ชุนบ้ำบัด.

อยากอยู่ขอรับ. ต้องรบเอาไปที่พยาบาลตรวจดูให้ถนัด. เวลาน
 ใดแต่คิดยาแก้ปวดเจ็บไว้ก่อน.

หลวงศุภสร.

ก็จัดการเร็ว ๆ เข้าสิ.

(ขุนบำ บัด จัด การปัจจุบัน พยาบาล และ ฉีด ยา.

สัก ครู่ หนึ่ง

พระรามลืมนตา.)

พระราม.

(พูดเสียงกระเส่า.)

คุณหลวง,

นี่หลวงกำแหงทวายแล้วหรือ

ยัง ว่าผมถูกอาวู?

จิต.

ผมเขียนท่านแล้วขอรับ.

หลวงศุภสร.

เขียนการดีแล้ว;

คุณพระไม่ต้องวิตกอีกต่อไป. - ท่านขุนไปเอาเป็ด

หามาสิ.

(ขุนบำ บัด เข้า โรงทางขวา.)

พระราม.

นั่นคุณเทพหรือ?

เทพ.

ขอรับ.

พระราม.

มาน.

(เทพไปคูกเขาลงใกล้ๆ พระราม.)

มีกระต่ายกินสอ

ไหม?

เทพ.

มีชอรัย. (ควักสมุดใบแจ้งเหตุกับคืนสอออกมาเตรียม.)

พระราม.

เขียนตามผมขยชกนร.

เทพ.

ชอรัย.

พระราม.

ลงสถานทและวนก่อน.

เทพ.

(เขียน, แล่วพุด.) แล่วชอรัย.

พระราม.

ข้าพเจ้านายพนโท พระรามพลภทธร, ผบงคขการกรมทหารบก
รายท ๒๒ ซึ่งขตนไตถกอาวชแตขงมสคสขปชัญญะขวิบูรณ -

เทพ.

แล่วชอรัย.

พระราม.

มาราลกถงมรณภยทอาจจะมมาถงข้าพเจาในไมซา -

เทพ.

แล่วชอรัย.

พระราม.

ขอทำพินัยกรรมไว้ก่อนหน้าพะยานว่า บรรดาทรัพย์สินสมบัติทั้งปวง
 ที่เป็นของข้าพเจ้า - เมื่อข้าพเจ้าล่วงลับไปแล้ว ข้าพเจ้าขอยกให้เป็น
 สิทธิแก่นางสาวศรี วรวิสัย, บุตรีพระยาวิเศษวรวิสัย (เทพชะงัก.) เขียน
 ไปสี่คุณ. คุณเห็นชอบอยู่. (เทพเขียน, แล้วเงยหน้าคอยฟังต่อไป.)
 และขอให้นางสาวศรี วรวิสัย รับทรัพย์สินสมบัติของข้าพเจ้าไว้เป็นพะยาน
 แห่งความรักอันสนิทจะพรรณนา. - เขียนแล้วหรือ?

เทพ.

(เสียงเครือ.) แล้วขอรับ.

พระราม.

อนึ่งเงินเจ็ดหมื่นบาทที่ข้าพเจ้าได้ให้นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน
 ยืมไปเมื่อก่อนทกรม จะ ออก มา ส่วยทอ ภูมินัน, ข้าพเจ้า ขอ ยก ให้ แก่
 นายร้อยโท เทพ เทพโยธิน, เพื่อเป็นพะยานแห่งความไม่ตรี.

เทพ.

คุณพระ! ผม - ผมไม่รู้อะไร - (สอ้น.)

พระราม.

เขียนต่อไป. - และข้าพเจ้าขอฝากนางสาวศรี วรวิสัย แก่นายร้อยโท
 เทพ เทพโยธิน, ขอให้ท่าน ถนอม ครอบครอง กัน ด้วย ความ เสนหา,
 จนชีวิตหาไม่.

เทพ.

(เขียนจนจบแล้ววางดินสอ, พุดเสียงเครือ.)

ผมไม่ได้ทราบ

เลยว่า - ว่าคุณพระ รัก แม่ศรี. - ถ้าผมได้ทราบ ก่อน แล้ว ผม คง จะ พยายาม
ไปหาความ ตาย เสีย นาน แล้ว, ไม่ ต้อง อยู่ เขียน พินัย กรรม ฉะบับ นี้.

(ร้องไห้.)

พระราม.

มันก็เป็นการควรอยู่แล้ว - หนุมกยสาว. เขาพินัยกรรมมาให้ฉัน
เช่นเถิก. (เทพส่งพินัยกรรมให้พระรามเช่น.) คุณหลวง, คุณจิต,
เช่นเป็นพะยานหน่อยเถิก. (สองคนเช่นตามที่ขอ.) คุณเทพเอาไปให้
แม่ศรี - บอกหล่อน ว่า เมื่อ ฉัน จะ ถึง ที่ ตาย ก็ ไต่ นก ถึง หล่อน เป็น คน ที่ สัก.

(เทพรับพินัยกรรมและชนหน้ากับมือพระราม, ร้องไห้.) คุณเทพ,
ฉันเชื่อว่าคุณจะใจดีต่อแม่ศรี. คุณหลวง, จักการให้ที่คุณเทพได้ไปกรุงเทพฯ
หน่อยได้ไหม?

หลวงศุภศร.

ขอรับ, ผมจะจักการ, คุณพระพุดมากแล้ว, สงบเสียทีดีกว่า
คุณจิต, ไหนล่ะเปลหาม?

จิต.

คุณเหมือนมาคอยอยู่แล้วขอรับ. (ไปมองทางขวา.) ท่านขุน,
เอาเปลหามาสิ.

(ขุนบำบัดนำเปลาหามาทางขวา, แล้วช่วยกันอุ้มพระรามลง
นอนบนเปลาโดยเรียบร้อย.)

พระราม.

คุณเทพ. ออย่าชกช้านะ - รีบไป.

(เทพยกมือพระรามขึ้นทูลท้าวและร้องไห้, ไม่ตอบว่าอะไร.)

หลวงศุภคร.

ผมขอแล้วไม่ใช่หรือว่าไม่ให้คุณพระพักตร์. ยกขึ้นลิ้นพลพยาบาล.

(พลพยาบาลทามพระราม, หลวงศุภคร กับขุนบำบัดประคอง
เปลาข้างละคน และเทพกับจิตเดินตาม, พวกเข้เข้าโรงทางขวา.)

ปีตมาน

องกท ๔

ฉาก: ส่วนในบริเวณโรงพยาบาลใหญ่ที่ ๑ ในยุกทภูมิ.

[เวลากลางวัน. ด้านหลังเป็นตัวโรงพยาบาล, มีมุขและ
เฉลียง. มีบันไดลงจากเฉลียง. ข้าง ๆ มีหลังเป็นต้นไม้ใหญ่ ๆ
และกอไม้สี่เป็นหย่อม ๆ. มีเก้าอี้วางอย่างสบาย ๆ บ้าง, เก้าอี้นอน
บ้าง, ตั้งเป็นหย่อม ๆ. มีโต๊ะตั้งข้าง ๆ เก้าอี้สำหรับวางของ.]

(เมื่อเปิดม่าน พระรามพลภัทร นอนอยู่ที่เก้าอี้นอน, นาง
สาวจันทร์ ใจกาจ, แต่งตัวเป็นนางพยาบาล, นั่งเก้าอี้อยู่ข้าง ๆ.
มือถือหนังสืออยู่เล่มหนึ่ง.)

พระราม.

แม่จันทร์, คุณสบายหรือกตวหนังสือใหม่?

จันทร์.

โศกะ: วันนคณพระมีอาการดีขึ้นมากแล้ว.

(หยิบบุตรสั่งให้)

พระรามและซัดไฟจุดให้.)

พระราม.

ขอใจ.

๔๖

จันทน์.

จะฟังเรื่องนทออกใหม่คะ?

พระราม.

แม่จันทน์อ่านจบแล้วหรือยัง?

จันทน์.

จบแล้วค่ะ. ก็ฉันออกพลิกไปคตจนจบไม่ได้.

พระราม.

(หัวเราะ.) ความขบขี้หญิง! แล้วจขบขี้หรือร้าย?

จันทน์.

ก็คะ.

พระราม.

คูรักตกลงได้แต่งงานกันหรือ?

จันทน์.

ค่ะ. อ่านต่อหรือคะ?

พระราม.

ช่างเถอะ. ถ้าขบขี้ละก็ ฉันไม่อยากฟัง.

จันทน์.

ทำไมคะ?

พระราม.

ทำให้ฉันรู้สึกอึดใจเขานัก.

จันทน์.

ดิฉันอยากจะถามอะไรคุณพระมานานแล้ว. แต่ไม่กล้าถาม, กลัวจะทำให้คุณพระโกรธ, จะเลยมีอาการมากไป.

พระราม.

เอาเถอะ, ฉันรับว่าจะไม่โกรธ.

จันทน์.

ทำไมคุณพระจึงห้ามฉันไม่ให้ใครบอกข่าวไปถึงเจ้าคุณหรือคุณหญิงวิเศษ ว่าคุณพระพ้นอันตรายแล้ว?

พระราม.

เพราะฉันไม่อยากไปกีดขวางในทางความรัก ระหว่างแม่ศรี กับ นายเทพ.

จันทน์.

ทำไมการที่คนพ้นอันตรายจึงจะต้องไปกีดขวางเช่นนั้นด้วย?

พระราม.

เพราะนายเทพเป็นเด็กจริงจัง, รักฉันจริง ๆ, เพราะฉะนั้น ถ้ารู้ว่าฉันมีทารก ก็คงจะไม่แต่งงานกับแม่ศรี.

จันทน์.

ทำไมคุณพระจึงแน่ใจกว่าแม่ศรีจะเข็นทัพพอใจ
คุณเทพ ? ถ้าได้แต่งงานกับ

พระราม.

เพราะเขาคู่ควรกัน, และเขารักกันไม่ใช่หรือ ?

จันทน์.

ส่วนคุณเทพนะรักแม่ศรี, ก็ฉันยอมละ. แต่แม่ศรีรักคุณเทพแน่
หรือ ?

พระราม.

เอะ ! มขอสงสัยด้วยหรือ ? นายเทพเข็นคนหนุมตจริง ๆ -

จันทน์.

ก็ฉันทราบดีแล้ว. แต่ผู้หญิงสาวจำเข็นจะต้องรักแต่ชายหนุมเท่านั้น
หรือคะ ?

พระราม.

เอะ ! อย่างไรกัน ?

จันทน์.

หญิงสาวอาจจะรักผู้ชายที่แก่กว่าหลาย ๆ ปีก็ได้แหละ.

พระราม.

แต่แม่ศรี-

จันทน์.

แม่ศรีอาจจะเป็นเช่นนไคเหมือนกันนะคะ.

พระราม.

อ้อ ! ฉันไม่เคยนึกเช่นนั้นเลย.

จันทน์.

ขอประทานโทษเถอะคะ, แต่คุณพระถึงจะมี^๕ความรู้^๕และความ
ชำนาญในวิชาทหารมากสักปานใดก็จริง, แต่ในทางเรื่อง^๕ทบายใจ^๕ผู้หญิง
เห็นจะมีความชำนาญน้อยอยู่.

พระราม.

แม่จันทน์, หล่อนพูดเช่นนั้น ทำให้ฉันต้องทรงมากทีเดียว.

จันทน์.

ก็บังคับคะ; เพราะคุณพระบริหารท่านกล่าวอยู่ว่า ส่วนอาการของ
คุณพระในทางกายก็เกือบไม่มีอะไรแล้ว, เป็นแต่ทางใจแหละยังไม่ดี.

พระราม.

ค้ออย่างไร ?

๑๐๐.

จันทน์.

ท่านว่าเพราะใจคุณพระไม่ช่วยอยากหายจึงหายช้า.

พระราม.

ทุกเห็นจะถูก ฉันไม่ใคร่จะอยากหาย, เพราะถงจะหายแล้ว ก็
แลไม่เห็นว่าจะมีความสขอย่างไรต่อไป.

จันทน์.

เมื่อก่อน ๆ นี้ คุณพระจะนั่งเช่นนกก็ตาม, แต่ในเวลานี้ คุณพระ
จะไม่อยากหายข้างหรือคะ ?

พระราม.

ซอบกลอยู่, แม่จันทน์. ฉันต้องขอผิดทรงกรอกก่อน.

จันทน์.

คุณพระหายเร็ว ๆ เกะกะ, ก็ฉันจะโตพลอยโตขอเสี่ยงว่าเป็น
นางพยายาลก.

พระราม.

เท่าที่หล่อนโตทำการมาแล้วก็มากแล้ว, และฉันคนหนงรัก
ซอบใจหล่อนมากที่โตเอาใจใส่ต่อฉันก็อย่างยิ่ง.

(นายร้อยตรี แสวง เวศบุตร ออกทางซ้าย.)

แสวง.

คุณพระ, ผมยืนยันจริง ๆ ที่ได้เห็นคุณพระแจ่มใสขึ้น.

๑๐๑

พระราม.

ขอใจละคุณแสง. ก็คุณเองละ หายสนิทแล้วหรือ ?

แสง.

หายแล้วครั้น. ผมมาลาคุณพระเพื่อจะกลับไปประจำกรม.

พระราม.

คุณเคราะห์หนักมาก. ส่วนฉันเองเมื่อไรจะได้ไปประจำกรมอีกก็ยังไม่ได้.

แสง.

ทหารมกก็อยากให้คุณพระได้กลับไปอีกเหมือนกันขอรับ.

พระราม.

แต่คุณหลวงกำแหงก็ทำหน้าที่ผู้บังคับการก็ยังไม่ใช่หรือ ?

แสง.

ก็ขอรับ, แต่อย่างไร ๆ พวกผมก็ไม่ไว้วางใจถึงคุณพระ.

พระราม.

ขอฉันเหลือเกินนกละ.

แสง.

หามีไต่ขอรับ, ผมพูดโดยจริงใจ.

พระราม.

ฉัน ยินดี ที่ ได้ เห็น คุณ แสดง กิริยา อาการ พอใจ ในการ ที่ จะ ได้ กลับ ไป
ประจำกรมอีก. ฉัน ได้ ยิน แต่ พวกหนุ่ม ๆ ย่น เสีย ใจ ว่า หาย เร็ว เกิน ไป,
และ นึก เสีย ตาย ที่ จะ ต้อง กลับ ไป ลง สนาม เพลาะ อีก.

แสง.

การ ไป ลง สนาม เพลาะ ออก จะ เป็นการ นำ ระอา จริง อยู่ ขอรบ, เพราะ
มี ตัว อะไร ที่ อ้อมี ะโรย ขวน มาก นก, จน คั้น ไป หมก ทง ทัว. ใน ชั้น คน ๆ ผม
ไท อาศัย เขย เปา เตอ ที่ แม่ จันทน์ ให้ ผม, พอ ช่วย ระวัง ความ คน
ไป ได้ ข้าง, แต่ ทง แท้ แขนง นน หมก เสีย แล้ว ผม เดือด รอน มาก. แม่ จันทน์
จะ ให้ ฉัน ออก กลก ไม่ ได้ หรือ จะ ?

จันทน์.

ดิฉัน ไม่ มียุกับ ทวด กอ กะ. ถ้า คุณ จะ ไป ขอ ท้อง จำ น่วย ยา ข้าง ที่
ก็ จะ ได้ กระจมิง.

พระราม.

แต่ ก็ คง จะ ไม่ เป็น ทพอ ใจ เท่า ได้ จาก หล่อน. (หัวเราะ.)

จันทน์.

คุณ พระ พุด อย่าง นี้ ทำให้ เด็ก คึก มาก ไป เปลา ๆ นักระ.

แสง.

(หัวเราะ เร็ว ๆ.)

เป็น เสีย เช่น นน เสมอ แล ะ ขอรบ. ผม กระคิก

ทวนก ก็ ท้อง ถูก กำ หวาย เสมอ.

๑๐๓

จันทน์.

คุณมากวนคุณพระท่านนานพอแล้ว; ลาท่านเสียทีเถอะ.

แสง.

เมอแม่นางพยายาลเจ้าของไซ่สังเขินนน คนก็ไม่ชกชน. คุณพระ
ชอรัย, ผมกราชลา. ผมูจะนำข้าวคราวทีไปเล่าที่กรม.

พระราม.

ฉันขอฝากความระลกดลงไปทพวกเพื่อนนายทหารด้วยนะ.

แสง.

ชอรัย, ผมลาที. (เข้าโรงทางซ้าย.)

พระราม.

แม่จันทน์, นหล่อนแสดงให้ฉันเห็นปรากฏว่าหญิงสาวไม่จำเป็น
จะต้องชอบชายหนุ่มคะนนหรือ ?

จันทน์.

ทีฉันแสดงให้คุณแสงเข้าใจว่าเขาเป็นเด็ก ไม่ควรจะกังทวักสนิท
กยผหญิงทีเขินผใหญ่กว่า.

พระราม.

หล่อนแก่กว่านายแสงจริง ๆ หรือ ?

จันทน์.

ก็จริงนะสิเจ้าคะ. ก็ฉันแก่กว่าสีกหาญ ไต้อยู่.

พระราม.

อ้อ ! ไม่น่าเชื่อเลย. ฉนนกว่าหล่อนอายุสักยี่สิบเท่านั้น.

จันทน์.

คุณพระน้าปากสำคัญนัก ! อย่างนี้หรือจะไม่ให้ผู้หญิงสาวคิดใจ !
แต่ก็ฉันไม่ควรจะมัวฟังคุณพระยอเสียจนลมหน้าทเลย. คุณพระควรจะเข้าไป
ไปอาบนาน้ำเสียที, หาไม่ย้ายลงอีกจะหนาว.

พระราม.

(ลูกขัน.) ไปสิจ๊ะ. (สอดแขนเข้าไปในแขนจันทน์.) หล่อนช่าง,
คุณแลฉันก็จริง ๆ, ฉันฉันออกจะไม่มีใครอยากหายเสียแล้วละ.

จันทน์.

เอาอีกแล้ว ! เลิกยอเสียทีเถอะคะ. คุณพระรีบไปอาบนาน้ำแล้ว
จะได้กินน้ำชา.

(จันทน์ จูง พระ ราม ขึ้น บัน ใต้ โรง พยา บาต และ เลย ไป เข้า โรง
/ ทาง ซ้าย. อีก ครู่ หนึ่ง หลวง ศุภคร เสนี กั บ นาย ร้อย โท เทพ เทพ โยธิน
จึง ออก มา ด้วย กัน ทาง ซ้าย.)

เทพ.

อ้าว, ไม่อยู่นขอรับ.

จันทน์.

อ้อ, คุณเทพ, กลับมาแล้วหรือคะ ? (วางภาชนะโต๊ะตัวหนึ่ง.)

เทพ.

เอ๊ะ ! หล่อนรู้อยู่หรือว่าฉันไปกรุงเทพฯ ?

จันทน์.

คุณนกว่าคิดนุ้ยหาคาเถนอย่างไรเทยวนะ ?

เทพ.

เปล่า, เป็นแต่ฉันหมายความว่า ความเป็นไปได้ของนายทหารผู้น้อยเช่นฉัน จะไม่เป็นของสำคัญพอที่หล่อนจะเอาใจใส่เท่านั้น.

หลวงศุภสร.

แม่จันทน์ทราบดีเรื่องคุณไปกรุงเทพฯ ? เพราะได้ฟังผมพุดกับคุณพระราม.

จันทน์.

แล้วคุณแม่ศรีอยู่สบายหรือคะ. คุณเทพ ?

เทพ.

เมื่อฉันไปกรุงเทพฯ , ตรงไปทขานเจ้าคุณวิเศษถามหาแม่ศรี, ได้ความว่าแม่ศรีได้หายไ้หลายสัปดาห์แล้ว.

จันทน์.

(แสดงกิริยาตกใจ.) เอ๊ะ ! ตายจริง !

เทพ.

อย่าตกใจ. ฟังฉันเล่าให้ตลอดก่อน. ฉันสอบถามเจ้าคุณวิเศษว่า
 ได้จัดการติดตามห้อยตาม อย่างไร ย่าง หรือเปล่า, ท่านบอก ว่าใน ชั้นตน
 ไม่ได้ จัด การ ติดตาม, เพราะ เขาใจ ว่า แม่ศรี ไป เยี่ยม นาท จึง หัก
 สมุทรสาคร อย่างที่เคยไปมาหลายครั้งแล้ว แต่ครั้นเมื่อเวลาล่วง
 ไปถึงเจ็ดวันไม่กลับ และไม่ได้ข่าวคราวเลย จึงออกตกใจกันชน,
 และจัดการติดตามสืบเสาะ, แต่ก็ไม่ได้ความแจ่มแจ้งอะไร, จนวันหนึ่ง
 คุณหญิงวิเศษได้รับจดหมายจากแม่ศรี. มีความว่า จะทนนั่งอยู่เฉย ๆ
 ไม่ได้ อีกต่อไปแล้ว, จึงได้ ไปอาสาเป็นนางพยาบาล, และขออย่าให้
 บิดามารดาเป็นห่วงเลย.

จันทน์.

อ้อ, อาสาเป็นนางพยาบาลหรือ ? อยู่ที่ในกรุงเทพฯ ? นั่น
 เองหรือคะ ?

เทพ.

ฉันรีบไปที่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, ถามหาแม่ศรี, ก็ไม่มีใคร
 รู้จัก. ฉันขอพบผู้อำนวยการโรงพยาบาล, สอบถามก็ได้รับทูลว่า
 นางพยาบาลชื่อศรี วรวิสัย ไม่มีเลย. ฉันก็ยังไม่พอใจ ขออนุญาต
 คุรพยาบาลที่ตายใจแล้ว.

จันทน์.

คุณพระท่านมีคุณแม่หรือ ?

เทพ.

ก็เข็นอยู่ ! แต่ฉันขแรงให้ท่านทราบว่าเข็นความสำคัญ และจำเข็น
 ทัศนจะของสยหาทวงนางสาวศรีใจงโต, คุณพระท่านจึงตกลงให้ ไปเอา
 สมุทรวงนางพยาบาลมาให้ฉันดู. ฉันคนๆไม่ซำกพชรแม่ศรี, และ
 ทราบในเวลาอันว่า หล่อนได้แปลงนามเข็นนางสาวเล็ก ใจงาม. ฉัน
 ตาม คุณ พระ ว่า นาง พยาบาล เล็ก ใจงาม นั้น อยู่ที่ไหน, ท่าน คั้น
 ทุเข็นคนแล้วทอว่า ได้ ส่งออกมาประจำอยู่ในโรง พยาบาล ใหญ่ที่ ๓
 ในยุทธรณีเมื่อสามสัปดาห์มาแล้ว.

จันทน์.

พุทโธ ! ออกมาอยู่ไกล ๆ กนนี่เอง, ที่ฉันก็ไม่ยก. แล้วทออย่าง
 ไรอีกล่ะคะ ?

เทพ.

ฉันกริบนำข่าวไปบอกเจ้าคุณและคุณหญิงวิเศษ, แล้วรีบออกมา
 ทยุทธรณี, ไปที่ โรงพยาบาลใหญ่ที่ ๓, ขออนุญาตพบกันางพยาบาล
 เล็ก ใจงาม, และเล่าเรื่องให้หล่อนฟังตลอด. หล่อนก็อยากจะมา
 เข้มมคุณพระรวมโดยทันที, แต่มาได้เพราะผู้บังคับการ โรงพยาบาล
 นั้นไม่อนุญาตให้มา.

จันทน์.

ทายจริง, ทำอย่างไรล่ะคะ ? คุณหลวงจะช่วยบ้างไม่ได้หรือ ?

หลวงศุภสร.

ฉันได้ช่วยแล้ว, พอคุณเทพไปเล่าให้ฉันฟัง ฉันก็ไปหา
นายแพทย์ใหญ่, พุคจากขั้ท่านเป็นการตกลงกันแล้ว, และท่านได้
ออก คำสั่ง ย้าย นาง พยาบาล เล็ก ใจงาม จาก โรง พยาบาล ใหญ่ที่ ๓
มาประจำโรงพยาบาลใหญ่ที่ ๑ นี้แล้ว.

จันทน์.

ก็ฉันก็ใจแทนคนไข้ของก็ฉันจริง ๆ.

หลวงศุภสร.

บ้านจะอาบนานแล้วละกรรมงจะ ?

จันทน์.

ก็ฉันจะขึ้นไปดูก่อน, ถ้าอาบแล้วก็ฉันจะพาลงมาทนนะคะ.

หลวงศุภสร.

ก็ทก็เที่ยว. แต่หล่อนอย่าออกให้รู้เสียก่อนนะ ว่าใครจะมา.

จันทน์.

ก็ฉันจะไปออกทำไม. ให้มาพบเองดีกว่า. (ฉันไปบนโรง

พยาบาลแล้วเดินหายเข้าโรงทางซ้าย.)

หลวงศุภสร.

คุณเทพ, คุณออกไปดูก่อนที่ว่ามาหรือยัง. ถ้ามาแล้วขอให้
คอยอยู่ข้างนอกก่อน จนกว่าคุณพระบริวารจะเรียก, ตามที่ได้นัดกันไว้.

เทพ.

ขอรับ. (เข้าโรงทางซ้าย.)

(หลวงศุภครนึ่งสูบบุหรัคคยอยู่ครู่หนึ่ง,

แล้วจันทน์จึงจูง

พระรามลงมาจากโรงพยาบาล. หลวงศุภครตรงไปจับมือ.)

หลวงศุภคร.

วณนเป็นอย่างไรว่างคุณพระ ?

พระราม.

ก็อย่างนั้นแหละคุณหลวง.

จันทน์.

คุณพระนงเสี้ยให้ สบาย ก่อน แล้วจึง ค่อย พุด เถอะ คะ. (พาพระราม

ไปนั่งเก้าอี้สบายตัวที่อยู่ข้างโต๊ะน้ำชา.)

คุณ พระ ก็น น้ำชา หรือ ยัง

ล่ะคะ ?

หลวงศุภคร.

เอาเถอะแม่จันทน์, ฉันทน์จะจัดการรินน้ำชาให้คุณพระราม. หล่อน

โปรดไปตามคุณพระบริหารมาตรวจอาการดีกว่า,

เพราะฉันทน์จะต้องรับนำ

อาการไปรายงานแก่เจ้าคุณผู้บัญชาการกองพล.

จันทน์.

คุณพระบริหารท่านก็สงสัยเหมือนกันว่า

เมื่อคุณพระรามอาบน้ำ

แล้วให้ไปบอกท่าน.

(จันทน์ไปบนโรงพยาบาล, หายเข้าโรงทางซ้าย.)

หลวงศุภสร.

(รินน้ำชาให้พระราม.) นชอรับน้ำชา.

พระราม.

(รับถ้วย.) ขอขใจชอรับ.

หลวงศุภสร.

ที่จริงคุณพระควรจะหายแล้ว, แต่พระบริหารว่าสังเกตุคุณพระ

ไม่ใคร่จะอยากหายเอง.

พระราม.

ก็อาจจะเป็นไตชอรับ, เพราะไม่มีอะไรเป็นเครื่องล่อให้อยากหาย.

หลวงศุภสร.

ผมหวังใจว่าคุณพระจะกลับความคิดในไม่ช้า.

(นายพันโท พระบริหารพลนิกร, ผู้บังคับการโรงพยาบาล

ใหญ่ที่ ๑, กับจันทน์, ออกและลงมาจากโรงพยาบาล.)

พระบริหาร.

ผมยืนกัทไต เห็นคุณพระคุมเข้มสนชน, ผมขอตรวจหน่อชนะชอรับ.

(ฟังปอดขวาและหัวใจ, และจับชีพจร.) แผลที่ปอดหายสนิทแล้ว

หัวใจก็ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน. คุณพระเองรู้สึกอย่างไรบ้างชอรับ ?

พระราม

ยังละเหียใจอยู่ชอรับ. (กอนใจใหญ่.)

พระบริหาร.

นแหะชะอริบคุณพระ, เช่นของทนายแพทยรักษา, เพราะ
 ต้องอาศัยคนใช้ช่วยทำใจของคนให้คิด ๆ และต้องนึก อยาก หาย ควีย. ผม
 เห็นจะต้องขอลองเปลี่ยนนางพยาบาลทบทอง, เผื่อจะเป็นผลก็ได้ข้าง.

พระราม.

อย่าเลยคุณพระ. ผมพอใจในกิจการของแม่จันทน์อยู่แล้ว, และ
 ขอสำคัญคือผมคุ้นเคยกับเขา; ถ้าเปลี่ยนเอาคนที่ไม่คุ้นเคยมา ข้างที่จะ
 ทำให้ใจคอผมเหวแห่งกลขไม่สบายมากไปอีกก็ได.

หลวงศุภสร.

คุณพระคิดว่านางพยาบาลคนใหม่มันเสียดก่อนไม่คิดหรือ? ถ้าเมื่อไม่พอ
 ใจก็ให้แม่จันทน์คงพยาบาลต่อไปก็ได้.

พระราม.

ก็ตามใจเถอะชะอริบ. แต่ถ้าเป็นคนที่ไม่คุ้นเคยละก็ ผมขอให้
 แม่จันทน์คงอยู่นะ?

พระบริหาร.

เถอะชะอริบ, ผมจะให้คุณพระเลือกตามใจ. (ขันไปบนโรง
พยาบาลและหาเข้าโรงทางซ้าย.)

พระราม.

โอ้! แม่จันทน์! นี่เขาจะไปเอายายคร่ำหวอดอะไรมาแทนหล่อน
 ก็ไม่รู้ละ?

พระบริหาร.

นี่แหละขอรายนางพยาบาลที่สมัครมาเปลี่ยนใหม่ให้คุณพระ.

พระราม.

ผมยังไม่เข้าใจว่าทำไมแม่ศรีจึงได้มาแทนได้.

พระบริหาร.

คุณซักไซ้ตัวเองก็แล้วกันขอราย. ผมจะต้องไปตรวจคนไข้ที่พงส์งเข้า
มาใหม่แต่กันเอง, แล้วผมจึงจะกลายออกมาเยี่ยมคุณพระใหม่อกที่หนึ่ง.

(พูดกับศรี.) ฉันมอบไขนให้หลอนเป็นพยาบาลคือไปทีเดียว. คุณแล

ให้คนไข้กินน้ำชาและให้นั่งสบาย ๆ นะ. ฉันจะต้องพานางพยาบาลจันทน์ไป
ดูไข้ใหม่ก่อน, แล้วจึงจะให้มารักษาทำงานกัน. (พูดกับจันทน์.) ไปด้วยกัน.

หลวงศุภคร.

ผมไปด้วยคนได้ไหมคุณพระ? ผมอยากคว้าโอกาสตรวจ
โรงพยาบาลนเสียดเดียว. แล้วจะไดกลายไปรายงานทงของพล.

พระบริหาร.

เชิญสิขอราย.

(พระบริหาร, หลวงศุภคร, และจันทน์ขึ้นไปบนโรงพยาบาล

แล้วเดินหายเข้าโรงทางซ้าย.)

พระราม.

แม่ศรี!

ศรี.

(เข้าไปคุกเข้าชบหน้าที่ตักพระรามครึ่งหนึ่ง, แล้วจึงพูด.)

คิดฉันไม่ไถ่หนักเลยว่าจะได้มาพบคุณพระเช่นนั้น.

พระราม.

ขอให้เล่าให้ฉันฟังหน่อยเถอะ ว่าทำไมหล่อนจึงได้ออกมาที่นี่ ?

ศรี.

(ลุกขึ้นนั่งเกาอกตัวหนึ่ง แล้วจึงพูด.) เมื่อกกรรมของคุณพระออก

จากกรุงเทพฯ แล้ว. คิดฉันรู้สึกเท่ากับใครปลื้มเอาหัวใจฉันไป; คิดฉัน
ทนอยู่ไม่ไหว จึงหนีคุณพ่อคุณแม่ไปอาศัยเป็นนางพยาบาล, และ
เขาส่งฉันออกมาอยู่ที่โรงพยาบาลใหญ่ที่ ๒ จึงไม่ได้รู้เรื่องคุณพระเจ้,
จนคุณเทพไปบอก.

พระราม.

หล่อน - หล่อนรู้ตลอดแล้วหรือ ?

ศรี.

คิดฉันทราบตลอดแล้ว - อ่านพิณยกรรมของคุณพระแล้ว, ไม่รู้จะพูด
อย่างไรถูก, สำหรับแสดงให้คุณพระแลเห็นเข้าไปลงในดวงใจฉันได้.

พระราม.

ฉันหวังใจว่าหล่อนจะยกโทษฉันในการที่ฉันไม่ตาย.

ศรี.

คุณพระนกกหรือคะ ว่าถ้าคุณพระสันชวตแล้ว ดิฉันจะอยู่รับมฤตก
ของคุณพระ ?

พระราม.

ถ้าเช่นนั้น - ก็นายเทพ - ?

ศรี.

เขาจะรักดิฉันก็อาจจะเป็นไปได้, แต่ดิฉัน - ดิฉันได้บอกแก่เขาตั้งแต่
ก่อนทศกรรมของคุณพระออกจากกรุงเทพ ฯ ว่าดิฉันจะแต่งงานกับเขาไม่ได้.

พระราม.

ฉันไม่ทราบ - ไม่ทราบเลย - (จงดูตาแม่ศรี.) นี่จะให้ฉัน
เข้าใจว่าหล่อน - หล่อนรักฉันฉะฉานหรือ ? (ศรีหันไปชมหน้าทอกพระ
ราม, และพระรามทอดน่องอยู่ครู่หนึ่ง.) ฉันฉันจะไปละกรรมัง ?

ศรี.

ถ้าคุณพระฉัน ก็ขอให้ดิฉันฉันด้วยเถอะคะ.

พระราม.

ถ้าเช่นนั้น ฉันไม่ขอคืนอกต่อไป ! (จูบ, แล้วกอดกันหนึ่งอยู่.)
(จันทร์ออกทางซ้ายบนโรงพยาบาล, เดินมาจนถึงบันไดแล้ว
ยืนดูและยิ้มอย่างพอใจครู่หนึ่ง แล้วจึงเรียก.)

๑๑๗

จันทน์.

แม่ศรี ! (ศรีลุกขึ้นและเทลิ้วไปทางจันทน์) ไปรับส่งงาน
กันเสียสักครู่ก่อน, แล้วจึงค่อยกลับลงมาพยาบาลใหม่.

พระราม.

แม่จันทน์, เชิญลงมานะเดี๋ยวเถอะ. (จันทน์ลงมา.) น้หลังอนจะ
ทงฉันไปเสียจริง ๆ หรือ ?

จันทน์.

คิดนอยู่ในยทุธวินย, ก็ตองทำตามคำสั่งผยงคชชญาชา, แต่คิดน
เชอว่านางพยาบาลใหม่ของคุณพระ. คงจะทำให้คุณพระหายไค้เร็วกว่า
คิดน. (ยิ้ม.)

พระราม.

ฉันขอขอยใจหล่อน, ที่ไค้พยาบาลฉันมาแล้วเป็นอย่างดีและใจเย็น
ตลอดเวลา, และฉันจะไม่ลืมบุญคุณเลย. (ยิ้ม.) ฉันขอจับมือหน่อย.

จันทน์.

(จับมือ.) คิดน ไม่ได้ทำอะไรรอก จากหน้าที่ โดยตรง ของคิดน
เท่านั้น, และถึงก่อนไป คิดนจะไม่ได้เป็นนางพยาบาลประจำตัวคุณพระ
ก็ตาม, แต่คิดนก็จะยังคงอยู่ในโรงพยาบาลน้, คงจะได้มีโอกาศพบคุณพระ
อีกบางเวลา. ไปเถอะจะแม่ศรี.

พระราม.

ฉันขอสยขหรือกตัวไค้ใหม่ ?

๑๑๘

จันทร์.

แม่ศรี, จุคยหรีให้เสียหน่อยเถอะ.

(ศรีทียบบุหรีให้พระรามและจุคให้เสร็จแล้ว,

จันทร์จึงพา

ศรีขึ้นไปบนโรงพยาบาล,

หายเข้าโรงทางซ้าย.

พระรามนั่งสุม

บุหรีและยิ้มอย่างสบายใจ.

สักครู่หนึ่งนายร้อยโท

เทพ เทพโยธิน

ออกทางซ้าย,

ตรงเข้าไปค้ำบัพระราม.)

พระราม.

คุณเทพ ! กตเคษคุณมาแล้ว, ฉันต้องการจะขอขใจคุณในการที่
ไค เออ เพื่อเอาใจใส่ ในกิจธุระ ของฉัน. ฉันรู้สึกอຍกว่าการที่คคุณทำเช่นนั้น
ก็องเสียสละมากปานไค, และฉันเชื่อว่าน้อยคนจะทำอย่างเช่นคุณ.

เทพ.

ส่วนผมเห็นว่า ถ้าผมไม่ทำเช่นที่ผมไคทำมาแล้ว ผมก็เลยยิ่งกว่า
สัตว์เดรัจฉาน. คุณพระเป็นผทมิขญคุณต่อผมยิ่งกว่าชีวิตขงเกิดเกล้า. ถ้า
ผมไม่ฉวยโอกาสสนทนาคุณ ผมก็คหน้าใครไคไคอีกในโลกนี้.

พระราม.

แต่อย่างไร ๆ คุณก็ตองยอมให้ฉันขอขใจคุณ.

(ยื่นมือไปจับมือ

กับเทพ.) ฉันยินดีที่ไคมีขวตอยุขมอขผทเป็นลูกผชายแท้และทหารแท้.

(นางกุหลาบ สุนทรกาณท์ ออกทางซ้าย.)

นางสุนทรภานฑ์.

อ้อ ! นั่นคุณพระรามใช่ใหม ? (วิ่งเข้าไปกราบ.) คิดฉันไม่นึก
เลยว่าจะได้มาพบกับคุณพระทนต์. เพราะหัดจริงจริงเที่ยวละ, ให้ทาศส.

เทพ.

คุณพ ! นทำไมพูดเช่นนั้น ? ผมบอกคุณพหยก ๆ ไม่ใช่หรือ ว่า
ให้คุณพคอยอยู่ทนต์, ผมจะเข้ามาลาคุณพระราม.

นางสุนทรภานฑ์.

(ออกเคื่อง, พุดเสียงกระซอก.) กพพงไม่ถนคน.

พระราม.

ทำไมหล่อนจึงออกมาถึงนละ แม่กหลาย ?

นางสุนทรภานฑ์.

คิดนเป็นกรรมกรรมสภาคมอุปการะทหารในสนาม, และสภาคมของ
คิดนให้คิดนนำของต่าง ๆ มาแจกทหารในยุทธภูมิ.

พระราม.

อ้อ ! ฉันก็เคยได้ยินว่ามีสภาคมเช่นนั้น, แต่ไม่ทราบว่าเขาส่ง
กรรมกรรมผู้หญิงออกมาถึงยุทธภูมิ.

นางสุนทรภานฑ์.

เขาไม่เคยส่ง คะ; คิดน เป็นคนแรกที่ได้รับ อนุญาตให้ออกมา.
พ่อเทพ, ไปเอาของในรณมาให้คุณพระทนต์. (เทพเข้าโรงไปทางซ้าย)

อย่างไม่ใคร่เต็มใจ.) แหม ! กว่าจะได้ มา ก็แทบ เลือดตา กระเด็น
ละคะคุณพระ. ก็ฉัน ต้อง ไปนั่ง ระบาย เจ้าคุณ เสนายก กล้วย ใหม อยู่ เป็น
หลายวันกว่าท่านจะอนุญาต, และยังต้องไปรับเราที่กระทรวงต่างประเทศ
และกระทรวงนครบาลอีกเขื่อนาน กว่าจะได้หนังสือเดินทาง.

พระราม.

หล่อนก็ได้ใช้ความพยายามมากอยู่.

นางสุนทรภานท์.

จริงเจ้าคะ, แต่ฉันไม่รู้สึกว่า เป็นการเสียเวลาเปล่าเลย, เพราะ
ฉันตั้งใจจริงแท้ที่ว่า เมื่อออกมาถึงทีนี้แล้ว จะหาโอกาสพบ
คุณพระให้จงได้. ก็ฉันคิดถึงคิดถึงคุณพระ, เชื้อใหม่เจ้าคะ ? (นั่งลง
ที่เก้าอี้ตัวหนึ่งใกล้ ๆ ที่พระรามนั่ง.)

พระราม.

ฉันขอใจที่หล่อนคิดถึง.

(เทพกลับออกมาทางซ้าย, ถู้ออกกระดานที่อหนึ่ง. มาส่งให้

พี่สาว.)

นางสุนทรภานท์.

ขอใจพี่อเทพ. (รับข้อไปส่งให้พระราม.) น้เจ้าคะ. ในนม

ส้บก่อนหน้ง, แปรงส้พนอหน้ง, ยาส้พนอขหน้ง, นามนตานอขหน้ง,
กขขหระชอขหน้ง.

พระราม.

ก็คิดเป็นของททททการทงน, แต่ถ่าหล่อนจะให้แก่วกทจะ
ต้องไปลงประจำรักษาแนวสนามเพลาะ จะเหมาะกว่าให้ฉัน, เพราะท
โรงพยาบาลนหมของเหล่านนบริษธรนอยู่แล้ว.

นางสุนทรภาดท.

คิดนทวยแล้ววของเหล่านนเขนของเลว ๆ, แต่เขนของทคิดนให้
ควยความทงใจท คุณพระจะรยไวทหนอยไมทไต่หรือเจ้าคะ ?

พระราม.

เมอหล่อนพทเขนนนคนกขทหล่อนไมทได้. (รับทอ.)

เทพ.

ไปหรือยังละคุณพ ?

นางสุนทรภาดท.

เคยวกอนไมทไต่หรือพเทพ ? คุณพระท่านนงอยู่คนเคยทงอย,
พจะอยู่คยกับท่านสทหนอย.

เทพ.

ก็ประเคยวนางพยาลเขากจะมานน.

นางสุนทรภาดท.

นางพยาล จะมาสนทนา พาทือไร ให้คุณพระเพลิตเพลิตได้.
อย่างไร ๆ ก็สคยกับคนคุนเคยกันไมทได้.

เทพ.

ถ้าเช่นนั้นผมลาไปก่อนละนะ.

พระราม.

จะกลับไปกรมหรือคุณเทพ ?

เทพ.

ขอรับ. ผมนึกกับคุณแสงไว้ว่าจะไป พร้อมกัน โดยรถยนต์ ๑ คัน
จากหน้าศาลากลางเวลา ๕ นาฬิกา. ผมลาคุณพระก่อน.

พระราม.

(ยื่นมือไปให้จับ.)

ฉันนึกใจคุณจริง ๆ.

ฉันเองยังไม่รู้ว่า

เมื่อไรจะได้กลับไปกรมอีก.

เทพ.

ผมหวังใจว่าไม่ช้าคุณพระคงจะหายเป็นปกติ. ผมลาก่อน. (ไหว.)

คุณพี่, ผมลาก่อนนะ. (เข้าโรงทางซ้าย.)

นางสุนทรภานท์.

คิดไม่ได้ที่ร้ายเลยว่าคุณพระเจ็บ, จนพ่อเทพบอกจึงได้ทราบ. ถ้า
ได้ทราบเสียก่อนแล้วละก็ เห็นตายอย่างไรก็ฉันก็คงตะเกียกตะกายออกมา
เสียนานแล้ว, และที่ฉันคงไม่ยอมให้นางพยายาลอะไรมาพยายาลคุณพระ
เป็นแน่.

พระราม.

ที่จริง นาง พยาบาล ที่ได้ เรียนรู้ ในทาง พยาบาลทำ ประโยชน์ ได้ มาก
นะหล่อน. * ฉันได้มารู้สึกแก่ตัวอย่างแน่นอนทีเดียวในคราวนี้.

นางสุนทรภานท์.

ก็จริงเจ้าคะ, สำหรับคนไข้ที่ไม่มีญาติมิตรหรือคนทักใคร่; แต่
สำหรับฆตมคนรักใคร่พยาบาล ทำให้ใจสบายหายเร็วขึ้นในะเจ้าคะ.

พระราม.

ก็เห็นจะเป็นจริงอย่างหล่อนว่าได้.

นางสุนทรภานท์.

ถ้าฉันจะขอสมัครมาพยาบาลคุณพระจะเป็นอย่างไรเจ้าคะ ?

พระราม.

ฉันเกรงว่าเจ้าหน้าที่จะไม่อนุญาต, . เพราะหล่อนไม่ใช่ นางพยาบาล
ของสภากาชาดหรือของกรมพยาบาลทหารบก, อีกประการหนึ่ง, นาง
พยาบาลที่ประจำตัวฉันอยู่เดี๋ยวนี้ เขาอาจจะไม่เต็มใจละทิ้งคนไข้ของเขา
ให้แก่หล่อนก็เป็นได้.

นางสุนทรภานท์.

ถ้าคุณพระแสดงความประสงค์จะให้ฉันพยาบาล คงจะไม่ขัดค
ขัดเป็นแน่.

(แม่ศรีออกทางขวา บนโรงพยาบาล,

ถือผ้าพันคอ ผืนหนึ่ง,

ผ้าคลุมผืนหนึ่ง, เดินลงบันไดมา.)

พระราม.

นี่ ! นางพยาบาลของฉันมาแล้ว.

นางสุนทรภานท์.

แม่ศรี ! ฉันไม่ทราบเลยว่าหล่อนมาอยู่ที่นี้.

ศรี.

ดิฉันก็ไม่ทราบว่า คุณมา, นี มาตั้งแต่เมื่อไรคะ ?

นางสุนทรภานท์.

สักครูใหญ่ ๆ.

พระราม.

แม่กุหลาบกำลังกล่าวอยู่ว่าจะขอรับอาสาพยาบาลฉัน. หล่อนจะ
ยอมไหม้แม่ศรี ?

ศรี.

ก็ถามใจคุณสิคะ.

พระราม.

ถ้าฉันไม่ขอเปลี่ยนนางพยาบาลละ. เปลี่ยนบ่อย ๆ ใช้อาจ
จะหนักงอได้นะจ๊ะ. (หัวเราะ.) บางทีแม่กุหลาบจะยังไม่เข้าใจตลอด,

เพราะฉันจะบอกได้ไหม ?

๑๒๕

ศรี.

จะบอกอะไรอีกล่ะคะ ? ก็ คุณ กุหลาบ ก็ เห็น อยู่ แล้ว ว่า คิฉน เป็น
 นางพยาบาลประจำตัวคุณ. (เอาผ้าไปคลุมขาและตีนพระราม, และจัด
ผ้าขึ้นอยู่เพื่อแก้ความขวยเขิน.)

พระราม.

(จับมือศรีไปถือไว้.) ฉนขอบอกแม่กุหลาบว่า, นอกจากเป็น
 นางพยาบาลของฉนในเวลาฉนี้, แม่ศรีใคร่ขมอมชีวิตของฉนไว้จนกระทั่ง
 วันตายด้วย.

นางสุนทรภานท์.

(ลุกจากเก้าอี้.) อ้อ ! คิฉนไม่ทราบว่า คุณพระ - (นั่งไม่พูดต่อ.)

พระราม.

ก็เมื่อหล่อนทราบแล้วเช่นนั้น หล่อนจะไม่ช่วยแสดงความเป็นกตัญญู
 ฝ เป็นเพื่อนเกาข้างหรือจะ ?

นางสุนทรภานท์.

(พูดเสียงอย่างไม่มีจิตตั้งใจ.) ก็แน่ละคะ. - คิฉนลาที.

พระราม.

จะทวนไปไหนล่ะจะ ?

นางสุนทรภรณ์.

กลับไปทักคร.

ศรี.

แล้วจะมาเยี่ยมคุณพระอีกเมื่อไรละคะ ?

นางสุนทรภรณ์.

ฉันเห็นจะมาอีกไม่ได้เสียแล้ว, เพราะจะต้องรีบกลับไปกรุงเทพฯ
คุณพระคะ, ก็ฉันลาก่อน. (ออกเดินไปทางซ้าย.)

ศรี.

(เดินตามไป.) คุณไม่เห็นแสดงความยินดีกับฉันด้วยเลย.

นางสุนทรภรณ์.

(กลืนน้ำลายอีกทีใหญ่ก่อนแล้วจึงพูด.) หลอนต้องให้อภัยแก่ฉันทุกเหมือนแสดงกริยาชั่วต่อหลอน, แต่ - มันเป็นการ - เด็ด - ปัจจุบันทนทน
อยู่หน่อย; ฉันมาทราบบ้างโดยมิได้เตรียมตัว - อ้อ ! ฉันพูดอะไรก็ไม่
ละ. * อย่าถือโทษฉันเลย. ลาก่อนละ ! (รีบเดินเข้าโรงทางซ้าย.)

ศรี.

(เดินกลับไปหาพระราม.) ก็ฉันออกส่งสาร.

พระราม.

ที่จริงเขาก็อยากเข้าใจผิดไปเอง.

(พระบริหารพลนิกร ออกทางขวาบนโรงพยาบาล, เดินลง

มาหาพระราม.)

พระบริหาร.

ผมเห็นจะไม่ต้องตรวจอาการอีกละขอรับ; ผมแลศด้วยตากั้ที่ทราบได้
ว่า คุณพระแจ่มใสชื่นมาก. ผมหานางพยาบาลมาเปลี่ยนให้เป็นทพอใจ
ใหม่ขอรับ ?

พระราม.

ผมขอขอบคุณพระทเขอเพอมาก. ผมยิ่งกว่าพอใจ.

พระบริหาร.

ผมยินดีมาก. ขอตรวจชีพจรหน่อย. (ตรวจชีพจร.) คชื่นมาก
จริง ๆ ! ผมเห็นจะไว้ใจให้นางพยาบาลคนนั้นดูแลคุณพระต่อไปได้. (พูดกับ
ศรี.) อย่าล้มนะ, พอดตะวันตก ต้องพาคุณพระขึ้นไปห้อง.

(กลับขึ้นไป บนโรงพยาบาล, แล้วเดินทายเข้าโรงไป)

ทางซ้าย.)

พระราม.

แม่ศรี ! (อ้าแขน; ศรีไปทา, ก็กอดไว้แล้วพูดต่อไป.) ฉัน
ทำไมจึงได้เคราะห์ดีเช่นนั้น ?

๑๒๘

ศรี.

คิดนต่างหากเป็นคนเคราะห์ดี. จนนกอยู่ว่าฉัน, ไม่ใช่จริง ๆ !

(หลวงศุภครเสน่ออกทางซ้าย, เห็นเขาออกก็น้อยก็ยืนดูหนึ่ง

อยู่และยิ้มอย่างยินดีด้วย. สักครู่หนึ่งพระรามจึงเห็นหลวงศุภคร.)

พระราม.

คุณหลวง ! ผมมีข่าวดีจะบอก.

หลวงศุภคร.

ไม่ต้องบอกก็ได้. ผมเดาถูกแล้ว. (จับมือกับพระราม.) ผม

ยินดีจริง ๆ. และคุณศรีก็เหมือนกัน. (จับมือกับศรี.) ผมก็มีข่าวดีมา

บอกคุณพระ.

พระราม.

อะไรขอรับ ?

หลวงศุภคร.

ที่กองพลใต้ รัชของ ตรว ว่าทรง พระ กรุณา ไปรค เกลา ๗ ให้คุณพระ
เช่นโยธินแห่งทรารามาธิบดี.

พระราม.

จริงหรือขอรับ ?

หลวงศุภสร.

ยังไม่หมด. ยังไปเล่นนัยคเป็นนายพันเอก, และเล่นตำแหน่งชน
เป็นผุขญซาการกองพลที่ ๑๒ ทั่วย.

พระราม.

เอะ ! ก็เจ้าคุณพิชิตล่ะ ?

หลวงศุภสร.

เล่นไปเป็นแม่ทัพกองทัพน้อยที่ ๔, แต่ให้คงรั้งกองพลที่ ๑๒ อยู่
ก่อนจนกว่าคุณพระจะไปรับสั่งงานได้. ผมยินดีจริง ๆ ที่จะได้รับราชการใน
บังคับบัญชาโดยตรงของคุณพระ. (จับมือกัน.)

พระราม.

ผมทำไมจึงเป็นคนแคววระหัดเช่นนั้น ?

หลวงศุภสร.

นี่ไม่ใช่แคววระหัดเลย; เป็นผลแห่งความเสียสละของคุณพระเองทั้ง
นั้น. คุณพระยอมเสียสละความสุขส่วนตัวและเลือกเนอ, ตลอดจนชีวิต,
เป็นราชพล, จึงได้รับพระราชทานบำเหน็จสมแก่ความชอบ. คุณพระได้
ยอมเสียสละผุขให้แก่มิตรทคคุณพระนกว่าจะเป็นผลคแก่เขา, คุณพระจึง
ได้รับบำเหน็จ คือความรัก ของหญิงประเสริฐ.

ศรี.

คุณหลวงพดถกทเดียว.

พระราม.

แม่ยกชวิต ! (กอดศรีด้วยแขนซ้าย)

มีศรีชวิต ! (จับมือ)

หลวงศุภครมาถือไว้ด้วยมือขวา)

เมอมศรีกอยข้างหนึ่ง,

เพอนรักอย

ข้างหนึ่งเช่นนี้,

จะไม่ให้ฉันกล่าวหรือ

ว่าฉันเป็นผลทเคราะห์ทุกทีใน

โลก !

ปดมาน.

ใครรานใครรุกตัว

แดนไทย

ไทยรบจนสุดใจ

ชาติดิน

เสียเนื้อเลือดหลังไหล

ยอมสละ สิ้นแล

ชีพไปเสียสิ้น

ชอกองเกียรติงาม

หากสยามยังอยู่ยัง

ยนียง

เราเหมือนอยู่คง

ชีพด้วย

หากสยามพินาศลง

ไทยอยู่ ได้ฤา

เราเหมือนนมอดม้วย

หมดสิ้นสกุลไทย

องค์การตำบองกุศลกา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ตรัสภา
นายกำจร สัตถกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๖ มิถุนายน ๒๔๙๘